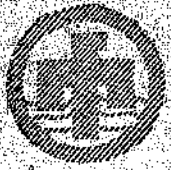

PHONG HOA

RA NGÀY THỨ SAU

DIRECTEUR POLITIQUE
NGUYỄN XUÂN MAI

DIRECTEUR, NGUYỄN TƯƠNG TÂM

ADMINISTRATEUR
PHẠM HỮU NINH

Sách khảo cứu

Ta thiếu sách khảo cứu, ta không chịu soạn sách khảo cứu. Điều đó đi cũng nhận thấy, nhưng không ai chịu xét biết cội rễ của sự khiếm khuyết đó.

Thực vậy, chúng tôi thường nghe thấy phàn nàn: « Các nhà văn là không mấy người chịu soạn sách khảo cứu về khoa học, triết học, luân lý, giáo khoa v. v.

Vâng, chúng tôi xin công nhận rằng ít người có thể soạn được những sách ấy. Nhưng đâu những người đủ tài cũng phải do dự. Soạn ra mà để xếp xô trên gác nhà xuất bản

TỦ SÁCH GIA ĐÌNH

thì soạn ra làm gì, vì ai cũng biết, người mình chưa ham các thứ sách khó đọc ấy, những người cần phải đọc thì đã có sách soạn bằng chữ Pháp, chữ Anh, chữ Tàu.

Nhưng khi hết thấy những người kha-khả đều mỗi người có một tủ sách gia đình thì đều đó không lo ngại nữa.

Ta hãy chia những người chơi sách ra mấy hạng như sau này:

1) Người mua sách để đọc và để cho cả gia đình cùng được

hưởng chung với mình cái thú đọc sách. Cố nhiên là trong gia đình có nhiều hạng trí thức cao thấp hơn kém nhau. Những sách mình thích đọc thì người khác không đọc được. Những sách khảo cứu, giáo khoa mình không ưa thì người khác lại cần phải đọc. Nếu mình không có tủ sách gia đình thì cố nhiên là mình chỉ mua những sách mình cần đọc. Đọc xong ai mượn thì mượn, đánh mất đi cũng thôi, có nề hà chi. Có tủ sách gia đình thì đâu những sách mình không đọc đến

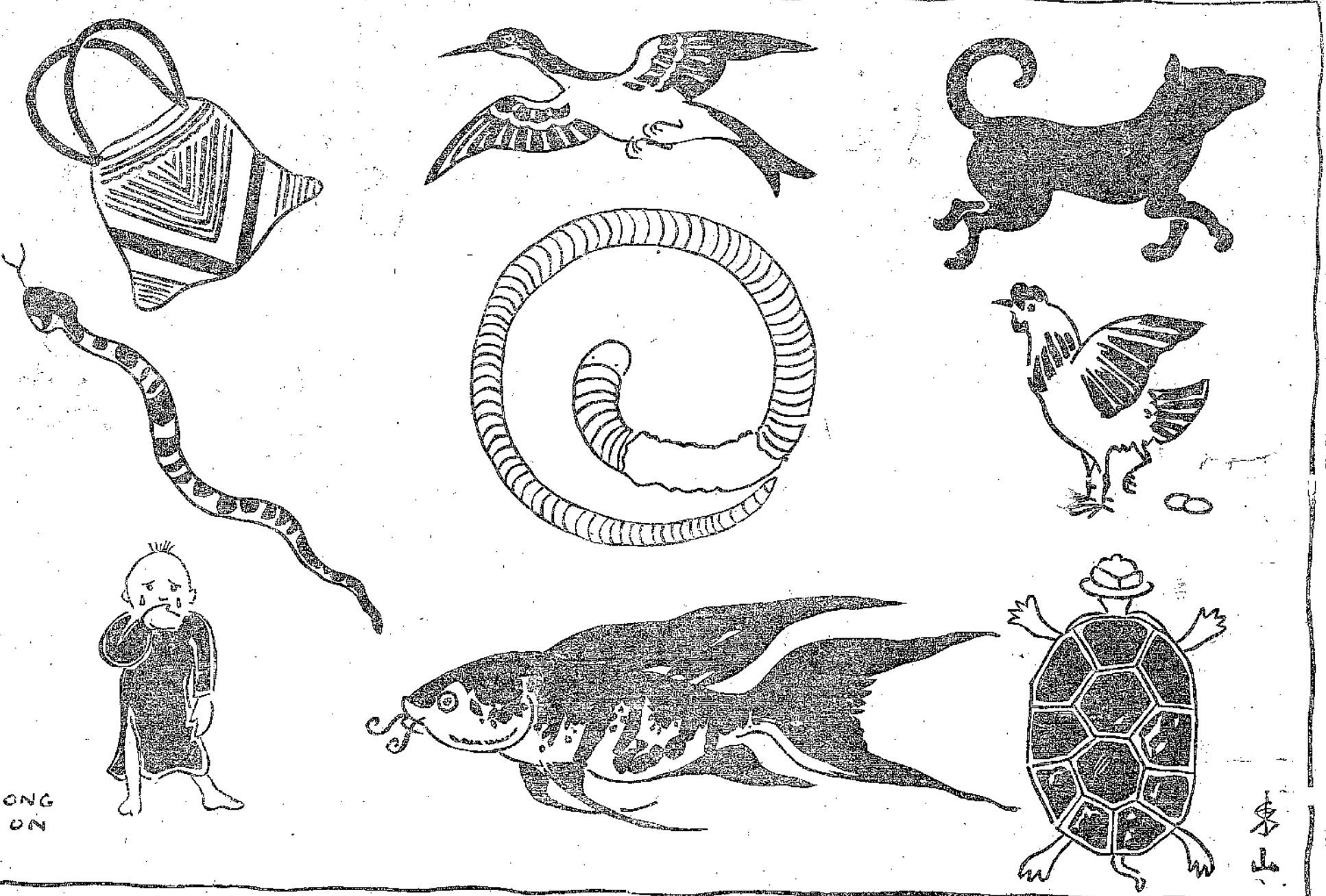
nhưng mình biết có ích cho người nhà mình, mình cũng mua bày vào tủ sách để gọi lòng hiếu học của người thân yêu.

2) Người mua sách để chơi sách. Có cái tủ sách đẹp trong ngăn bày những sách đóng rất đẹp, những sách đọc đến cũng như những sách không đọc đến. Nhà xuất bản sẽ lợi dụng cái lòng yêu đẹp mà in một cách rất có mỹ-thuật, những sách có ích mà xưa nay không tiêu thụ được mấy. Những quyển Nho giáo, Phật giáo, dù có in đẹp, thì những ý tưởng trang nghiêm ở trong sách cũng

(Xem tiếp trang hai)

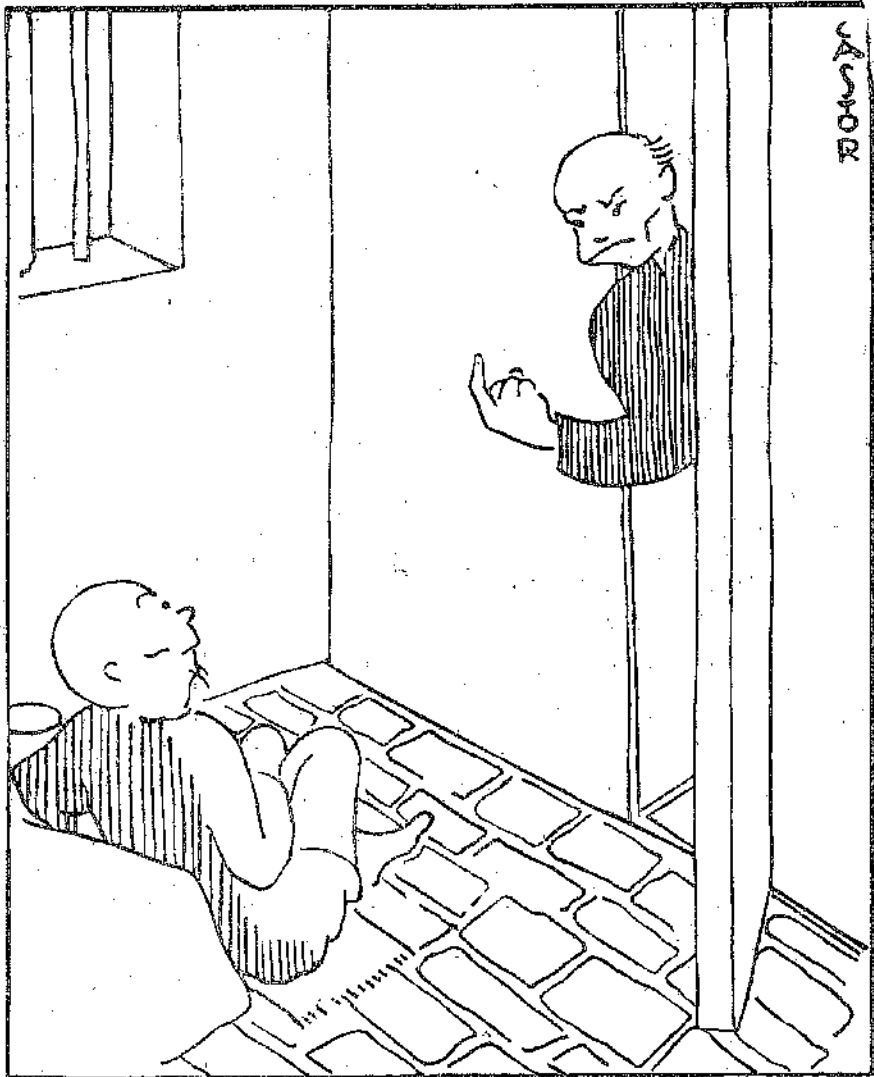
Người Tàu vẽ cờ nước Nam

(Vẽ phúc theo bảng cờ các nước trong quyền lịch Tàu)

DONG SON

山

CAI TỬ. — Có ông cụ nào hỏi thăm ngoài kia.
TÊN TỬ. — À, lão Cửu đến hỏi nợ đấy chứ thăm gì, ông làm ơn bảo hẳn rằng tôi không có nhà.

Tủ sách gia đình

(Tiếp theo trang nhất)

không sẽ vì thế mà mất đi kia mà. Các cô có cái tủ-sách đẹp đi qua hàng sách đừng chân đứng ngắm thế nào chẳng nghĩ: « Bầy quyền này vào ngăn thứ nhì tủ sách ta thì tất nổi lắm! »

3) Người mua sách vì lòng ưa thời thức, tôn sùng ngoại quan (snobisme). Người ấy vẫn là người ham đọc sách. Song những sách mà kẻ khác có, mình cũng phải có, kẻ khác cho là hay mình cũng phải cho là hay và mua về bày trong tủ.

Ba hạng đọc sách trên này đều đáng khen cả. Mẽ đọc sách dù mẽ theo cách nào mặc lòng đều là muốn mở mang trí thức. Ganh đua, bắt chước, ghen tị trong sự chơi sách không thể

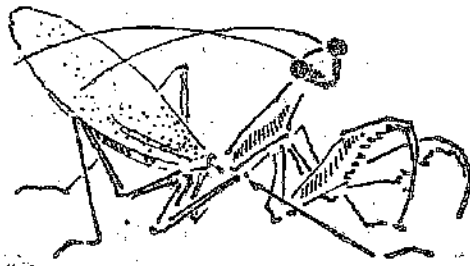
ché được. Cho dầu mình chỉ để chơi chứ không để đọc những sách đẹp mà người khác cho là hay, cũng không phải mình làm một sự vô ích. Vì như thế mình sẽ giúp cho các nhà soạn sách có hi vọng về cả đường vật chất và tinh thần: Khuyến khích họ và nuôi sống họ. Những nhà văn không mấy người giàu có mà ngồi rồi viết sách mãi được. Sách họ không bán chạy thì họ chết đói ngay.

Văn giới nước nào cũng phải trông mong vào độc giả. Có nhiều độc giả thì mới có sách hay, sách quý.

Vậy chúng ta ai có thể được cũng nên chơi sách, còn hơn là chơi cờ bạc, hát sừng hay chơi đồ xù lâu.

Người trí thức phải có một tủ sách gia đình.

Nhị-linh

KỶ SAU SẼ CÓ PHỤ TRƯỞNG ĐẰNG MỘT CÂU TRUYỆN

của ÔNG Y
(Nội lời "Một bức thư")

MỖI SỐ 3 XU
BIỂU CÁC BẠN MUA DÀI HẠN

Đại hội đồng

NGUYỄN, có tin đồn rằng nhà nước sẽ bắt các cô đầu phải đi khám vi trùng. Thật là một sự dè dặt — nói là tây nhục thì đúng hơn — cho chị em dưới xóm. Chị em liền bàn nên họp nhau lại để tìm phương phản kháng: đại hội đồng các cô đầu phát nguyện từ đó.

Hơn 60 à họp nhau bàn tán, chủ tịch là cô đốc Sao. Cũng như bạn đồng nghiệp ở ngoài nghị viện, cô hội trưởng rung chuông tuyên bố hội đồng khai mạc, rồi nhập đề. Đại khái bàn rằng: « Nghề à-đào là nghề thanh nhã, mà bắt à-đào đi khám là làm chết mất nghề à-đào, mất đi một cái tinh hoa của quốc túy ». Các cô đầu, nghe lời bàn của hội trưởng, đều cho là phải, nhất là các cô đào rượu, lúc nghe cô đốc Sao ca tụng cái nghề tao nhã...

Sau cùng, hội đồng quyết định rằng, nếu chính phủ bắt cô đầu đi khám vệ sinh, thì các chủ nhà hát đều đóng cửa và trả hết lại món bài. Thật là một thái độ cương quyết, tỏ ra rằng các cô đầu có quả cảm....

Lại, vì muốn duy trì giá trị của cái nghề tinh hoa của quốc túy, bọn chủ hay chủm cô đầu có lập ước khoán, cấm cô đầu đi tắm hay giặt tay khách làng chơi đi rong phố, hay là lời khách lạ vào nhà. Có nào phạm mấy lỗi đó sẽ phải giam tại « điểm » cô đầu, và chủ cô ta sẽ bị một đồng bạc phạt.

Chẳng biết ước khoán này có thi hành không, hay lại cũng đến như các ước khoán của hội Vạn quốc mà thôi!

Dầu sao, ước khoán đó không phải là thuốc trị trùng, thì có nó hay

TỬ

không có nó cũng không có liên lạc gì với sự bắt cô đầu đi khám vệ sinh cả. Chị em còn hờ về chỗ ấy. Nhưng đây chắc là chị em định ý hờ.

Quan lớn họ Phạm

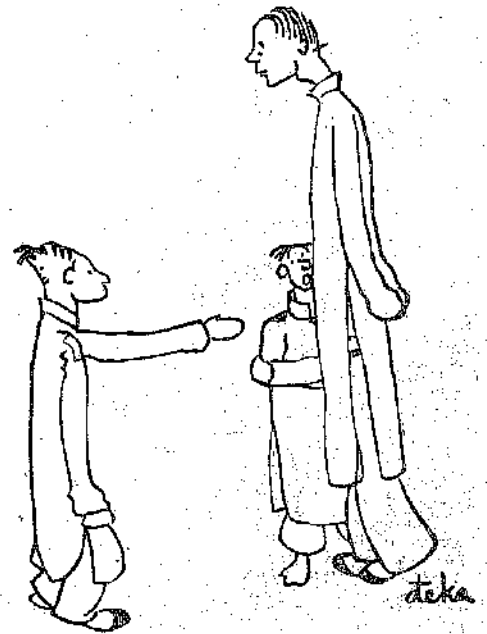
Ở tỉnh Hải-dương, có một quan kiểm học, ông Phạm-văn-Thư. Muốn kiểm chác, quan lớn họ Phạm bắt ông giáo Lâm phải lo cho quan 100 bạc để quan giúp cho ông được vào chính ngạch. Nhưng ông giáo từ chối, không giám phiền đến quan, xin đi thi bằng sự phạm một cách đường hoàng thôi. Nhưng quan không ngại phiền, nên khi ông Lâm trúng tuyển, quan nhất định bắt ông đưa cho quan sáu chục, vì theo quan, ông trúng tuyển là vì có quan.

Không may cho ông kiểm học, ông giáo Lâm lại không nghĩ như ông. Ông nổi giận, mắng như tát nước vào mặt ông giáo. Trước thái độ ấy, ông Lâm không chịu nổi, đem nông nổi ra kể với quan Sứ.

... Ngày hôm sau, quan lớn họ Phạm bị bắt quả tang ăn hối lộ.

Ủy-thê hội

Ở bên Tàu, gần đây, nhiều đực ông chồng họp nhau lại thành một hội « Ủy-thê », mục đích là che chở cho hội viên khỏi bị các bà vợ hành hạ. Hội lại định tìm cách hủy

THẦY GIÁO HỎI SỬU :

— Có thật anh tát anh Tý không ?

— Bầm thấy thật quả không.

TÝ. — Thưa thầy có đấy a.

SỬU. — Nói láo tao lại tát cho cái nữa bây giờ!

HIỆU RUỘM MỚI

PHUC - HAI

82, RUE TIEN TSIN - HANOI

Ruộm đủ các màu về hàng tơ lụa nhưng len
RUỘM ĐẸP VÀ BỀN MÀU

Vì bản hiệu dùng toàn thuốc tốt và có đủ
khí cụ để nhuộm và giặt lại tuyệt nhưng

Quần áo lấy pardessus đã cũ
hoặc phai màu, bản hiệu nhuộm
lại và có máy hấp được như mới

Cả nhận mang lại các quần áo bị thủng

CÔNG VIỆC CÁN THÂN

GIÁ TÍNH RẤT HẠ

GIỚI THIỆU THUỐC LẬU, GIANG

Xin giới thiệu với các ngài, từ trước tới nay mới có một thứ thuốc Lậu, Giang ra đời thực hay. Uống vào chóng khỏi và khỏi chắc chắn, không hại sinh dục, làm việc như thường. Nhẹ 2, 3, lọ nặng 6, 8 lọ

Thuốc này đã phân phát tại nhà thí nghiệm, đã thí nghiệm cho nhiều người, kết quả mỹ mãn. Bà nhân được nhiều thư cảm ơn rút có giá trị

Vậy xin giới thiệu với các ngài, từ nay sẽ khỏi bị tiền mất tật mang

Thuốc Lậu mới phải hoặc đã lâu, tự dạn rức, buốt tức . . . . . 0\$50

Thuốc Giang-mai, bất cứ cụ-dinh thiên-pháo, mề-day, mào-gà, hoa khê 1.00

Thuốc tiết nọc và bồi bổ nguyên khí, kiên tinh bổ thận cho những người sau khi khỏi bệnh Lậu, Giang 1.50

Bán tại nhà thuốc: THƯỢNG-ĐỨC, N° 27, Rue de la Mission (phố Nhà Chung) HANOI

Ở xa muốn dùng, viết thư về, sẽ có thuốc gửi « linh hóa giao ngân » đến tận nơi ngay.

NHỎ ĐẾN LỚN

những kẻ ước bất bình đẳng có hại cho hội viên nữa.

Coi đồ thì đủ biết bên Tàu phải khỏe lại yếu, mà phải yếu lại khỏe. Cả bên ta cũng thế nữa...

Thì tội gì các bà, các cô còn đòi bình đẳng với bình quyền! Để cho đàn ông họ đòi mới phải.

Tên phố

BÁO Trưng lại Bắc-kỳ (Avenir du Tonkin) mới viết bài thỉnh cầu quan đốc lý Hanoi lấy tên quan thống chế Lyautey đặt cho một phố ở Hà thành, lấy lý rằng có nhiều người Pháp biểu đồng tình và quan thống chế đã có lần làm quan ở Bắc-kỳ.

Báo Trưng-hòa tán thành, lẽ tất nhiên là vì thống chế Lyautey bình sinh là một nhà sùng đạo Công giáo.

Hai đồng nghiệp nói phải lắm. Nhưng chỉ quên mất một tí, là Hanoi đã có đường Lyautey mà nghe đầu lại là đường Cồ-ngựa thì phải. Đặt ông Lyautey, một quan nguyên soái có tiếng, lên trên cồ-ngựa thì còn gì đúng bằng.

Quan Lyautey đã xây, tôi lại còn muốn xin quan đốc lý lấy tên những vị danh nhân đã có ở chân sang nước ta như Doumergue, Reynaud, Sarraut, Merlin, Roume, vân vân mà đặt tên cho phố Hanoi nữa. Hanoi ta lúc đó sẽ có nhiều danh nhân.

Nhưng chỉ ngại một nỗi, là dân An-nam trong cái rừng tên lạ ấy, không biết lối nào mà mò nữa. Đi hỏi thăm những phố Pescadores, Harmand, Luro... thì thật là khó bằng đi tìm vàng ở đáy bể. Chỉ bằng cứ mỗi phố có hai tên, một tên tây, một tên an-nam. Thí dụ như phố Lô-đúc, ta để: Armand-Rousseau - Lô-đúc, thì thật là đỡ cho dân quê ra tỉnh khỏi phải mua địa đồ và học chữ tây.

Rắn thân

BÁO Trưng-bắc đăng tin rằng ở Y-Na, thuộc Ninh-bình có rắn thân về. Làng Y-Na có hai ngôi đền ở đối diện hai bên bờ sông. Một bên thờ Sơn-thần, gọi là đền Đất đỏ, một bên thờ thủy thần, gọi là đền Ba cửa.

Bỗng hôm 22 tháng 8, ở đền Ba cửa tự nhiên vỡ mất ba cái bát hương. Ý chừng là ông từ lỡ tay. Nhưng là một điềm quái-giờ.

Các bô lão, kỳ mục được tin, lo sợ nhón nhao. Bỗng lại có tin ở đền Đất đỏ, có con rắn lớn đến quấn lấy bài vị sơn thần, làm nghiêng ngã cả. Dân làng cho là một sự kỳ quái gồm ghê - có lẽ là rắn độc - vội kéo nhau sang đền

Đất đỏ làm lễ tạ, khấn âm dương để đặt lại bài vị.

Tuy nhiên, họ còn lo lắng lắm, không hiểu tại làm sao, rắn là thủy thần, mà lại vào miếu sơn thần, là hồ mà nằm cuộn tròn như vậy: thật là một sự lạ. Hay là con rắn nó làm đền sơn thần ra đền thủy thần? Cũng có lẽ. Nhưng họ còn-phần vân nghi ngại lắm.

Tôi xin mách một phương: là lấy thuốc mê bắt lấy con rắn ấy, rồi bắt luôn cả một con hồ thần nữa đem về trại bách-thú Hanoi, còn đền thì phá quách. Như vậy, dân làng vừa được tiền thưởng, lại vừa khỏi phải thuê ông từ giữ đền: thật là nhất cử lưỡng tiện.

Hút thuốc phiện

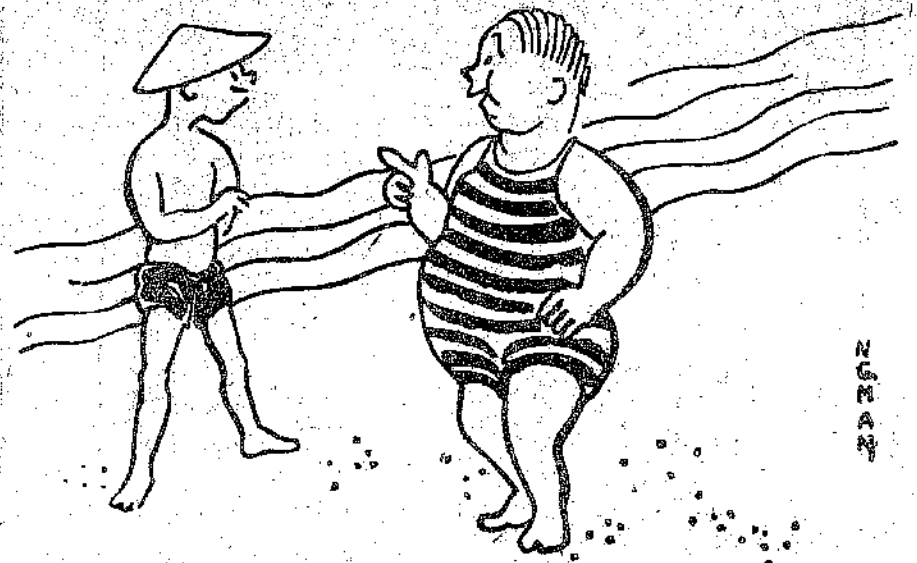
Ở phương tây có cái thú đi lâu bay, thì ở nước Nam ta có cái thú hút thuốc phiện. Nha phiến là một thứ thuốc độc, nhưng ta có quyền hút, nếu nha phiến ta hút là nha phiến của nhà nước.

Ở bên Tàu, xưa kia cũng thế, nhưng gần đây, chính phủ Nam-kinh ra lệnh rất nghiêm, cấm không cho ai được hưởng cái thú mây khói nữa.

Một bọn hơn hai mươi người vì phạm cái lệnh cấm đó, vừa rồi bắt giải về vệt-thủ kêu án tử hình, chỉ đợi T. G. Thạch chuẩn y là đem ra bắn.

Bị tội chết vì hút thuốc phiện, bọn họ Tưởng cũng hơi nhân tâm một chút. Giá bắt đây họ sang Annam thì hơn. Họ sẽ tha hồ mà hút.

Từ-ly

- Này bác, bao giờ nước thủy triều lên?
- Ông muốn tắm?
- Phải...
- Ông cứ xuống tắm rồi nước nó dềnh lên ngay đấy.

TIN TỨC... MINH

Gửi bằng giấy thép không giấy

Haiduong - Ông kiểm học Phạm-vân-Thư bị bắt quả tang ăn hối lộ của ông giáo Lâm hai mươi năm đồng bạc. Thành ra ông kiểm học Thư hóa ra ông kiểm học.

Ông giám binh đến khám xét khắp nhà trường không thấy gì, lúc khám đến túi ông Thư thì quả tang bắt được nguyên số. Thành ra ông kiểm học Thư đi kiểm học của ông giáo Lâm lại bị ông giám binh kiểm học mình. Tục ngữ mới: kiểm học, kiểm bạc, kiểm bạc.

Cung quảng - Nghe tin ông Đỗ Thận, rục rịch, sắp sửa cắt búi tóc, vì bị ông giảng giảng đau quá. Vậy nhà báo mau tìm một người để « thế chân » ông Đỗ Thận.

Hanoi - Đã nhận được điện tin gửi về, và đã có tin mừng. Phóng viên Phong-hóa đã lục ra được người thế chân: tức là ông Ngô-tử-Hạ chủ nhiệm báo tối cổ Đông Thanh. Vậy xin kíp mời ông giảng xuống.

Khai trí - Viện dân biểu năm nay lại họp ở Khai-trí. Nhờ chàng thứ XIII tìm cách trừ tiết giống chim sẽ để chúng khỏi kêu riu ra, riu rít làm mất giấc ngủ.

Hòa-bình - Ngày trước, Nàng Ba em, ông Đinh-công-Huy có viết trong P. H.: Tôi sẽ chèo lên đỉnh đồi mà hô to lên rằng: Xèo, xèo vạn tuế! Từ ngày ông Đinh-công-

Huy bị bắt về việc làm giấy bạc giả, vì thiếu tiền tiêu, Nàng Ba cứ chiều chiều lên đỉnh đồi kêu: Đồng bạc hoa xèo, đồng bạc hoa xèo vạn tuế!

Thủy tiên trang - Ông N. c. Tiểu mới được chính phủ cử làm nghị viên. Thế là ông có một chân ở hội nghị khoa học, lại có một chân nữa ở viện dân biểu Bắc-kỳ. Hai chân đều có việc làm cả. Tục ngữ mới: Bắt cả hai chân.

Số Loa - Tin này là tin riêng, xin đừng công bố lên báo:

Loa có cho hay rằng: người ta mua Loa là vì hai cái tranh con gà, còn bài vở nhật không cần lắm, cứ có đủ bài cho đầy Loa là được rồi.

Phong-hóa - Cái cơ ngoài bia, xin tặng báo xứ sở.

Tin thể thao - Múa bóng tròn năm nay đã khai mạc. Mỗi lần đá bóng có độ hăm hai, hăm ba người đi xem, ấy là kẻ cả hăm hai cầu tướng và một giám cuộc.

Tin nhà quê - Dân quê cần một người đưa đường chỉ lối. Xin bá cáo đề những ông trí thức thất nghiệp biết. Hối tại báo P. H. Không dùng nhân viên tòa soạn báo Xứ sở.

Mao xao phình - Dân Mèo có cho hay rằng năm nay mất mùa chuột. Dân sự đói lắm.

Nhất Linh

SẮP IN XONG

GIÔNG
NƯỚC
NGƯỢC

và

GÁNH
HÀNG
H O A

ĐỜI NAY
XUẤT BẢN

NGUYÊN NHÂN CỦA BỆNH Mộng-Tĩnh, Di-Tĩnh và Huyết-Tĩnh

A. - Bởi thọ bẩm tiên-thiên bất túc, hậu-thiên thất nghi, tuổi còn nhỏ mà quá ư sắc dục, quán hỏa đông nhi tương hỏa tùy mà thành ra.
B. - Bởi lúc tuổi còn nhỏ, chơi cách « Thủ-Dâm » làm cho ngọc quan lên mà thành ra.
C. - Bởi người bị lậu độc uống thuốc sát-phạt và thông lợi tiền tiện nhiều làm cho thận-thủy suy ngọc quan lên mà thành ra.

Bởi banguyên-nhơn kể trên mà sinh ra ba chứng bệnh: «Mộng-tĩnh», «Di-tĩnh» và «Huyết-tĩnh.» 1. Nằm chiêm bao thấy giao-cầu cùng đàn bà, tinh khí xuất ra là Mộng-tĩnh, bình không nặng. - 2. Lúc ngủ không nằm chiêm bao mà tinh khí xuất ra khi thức dậy mới hay, trong mình bần-thần tay chân nhèch mỏi là Di-tĩnh, bình đã nặng. - 3. Bất luận ngày đêm tinh-khí cứ chảy ra hoài, hoặc thấy sắc hay là mơ tưởng việc thanh-dục cũng chảy ra, hoặc đi tiểu, tiểu rặng mạnh cũng chảy ra là Huyết-tĩnh, bình rất nặng và rất khó trị. Người mắc phải ba chứng kể trên thường hay đau thắt ngang lưng, nước tiểu vàng, tay chân như mỏi, trong mình mệt nhọc, ăn ngủ chẳng đặng, hình vóc tiêu tụy, gương mặt xanh xao càng ngày càng ốm. Nếu không điều trị lâu ngày thủy suy hỏa vượng, hư hỏa lừng lên đốt tẩm phổi, làm cho tẩm nóng phổi yếu rặng tức nơi ngọc thành ra bệnh ho. Người mắc phải 3 chứng kể trên hãy uống « Tam-tĩnh Hải Cầu Bồ Thần Hoàn (số 2) của nhà thuốc VÕ-VĂN-VÂN Thu-dân-Một thì bệnh hết dứt mà lại đặng bổ thận tráng dương cố tinh ích chí, bồi bổ sức lực trong mình, 10 người uống không sai một đã đặng chẳng biết bao nhiêu bức thư khen tặng.

GIÁ MỖI HỘP (uống làm 5 ngày) 1500

VÕ-VĂN-VÂN-DƯỢC-PHÒNG Chủ-nhân Y-học-sĩ VÕ-VĂN-VÂN bảo-chế THUDAUMOT

Có bán tại: Hanoi: Nguyễn-văn-Đức, aux galeries indochinoises 108, Quai Clémenceau, 11, Rue des Caisses. Hải-Phòng: Librairie, Papeterie, Mai-Linh 62, Paul Doumer. Nam-Định: Maison Việt-Long, 28, Chapeaux, phố mới. Phú-Lý: Bùi-long-Trí, Maison Châu-Dinh, Rue Principale. Yên-Báy: Maison Phú-Thọ, 8, Usine Électrique.

PHÒNG THĂM BỆNH
BÁC SỸ: NGUYỄN-HẢI
6, RUE COLOMB, 6 (góc ngõ Nam - Ngr)
Téléphone 410

TIẾP KHÁCH
Sáng từ 8 giờ đến 11 giờ
Chiều từ 3 giờ đến 5 giờ

CÓ ĐI THĂM BỆNH NGOÀI PHỐ

CUỘC ĐIỂM SÁCH

« Anh với em »

NGAY xưa, nhà làm thơ Lamartine là người thứ nhất đã bỏ cây đờn lên lối bày giấy để này muốn soi tờ lòng: Muốn soi tờ lòng rung động ca ngợi được đủ các tình tứ của tâm hồn và cảnh vật.

Ngày nay ông Nguyễn-Lan-Son muốn bỏ cây đờn cũ để ôm cây đờn Hy-lạp là biểu hiệu thơ mới của ông. Cây đờn ấy có 5 giây, theo như hình vẽ ngoài bìa sách.

Vợ tình hay hữu ý, nhà thi sĩ thanh niên của tôi đã tìm được cách rất khéo để tóm đại ý tập thơ mới « Anh với Em ». (1) Vì Anh với Em là một tập thơ chỉ tả 5 thứ tình: yêu, thương, nhớ, giận, ghen.

Bằng ấy nỗi niềm pha trong mấy điệu thơ buồn rầu, tha thiết, đau thương, đựng trong hơn 90 trang giấy, và chia làm ba phần:

Phần thứ nhất đề là « Nụ đầu xuân », trong đó có bài « Tình xưa thu tạ ».

Phần thứ hai đề là « Nâng hạ » hay nhất là bài tả cô con gái mùa xuân gọi thủy-tiên.

Phần thứ ba « Tàn thu » có hai bài đều xuân cả: Xuân qua và Xuân hận.

Thi-sĩ quả là một người mơ màng.

Trong cả tập thơ, có lẽ những bài « Lo dâng » trang 23, « Vết thương lòng » (2) trang 33 là hơn cả. Tác giả ưa lấy hình ảnh, tỉ dụ để tả nỗi lòng, tả một cách thần mật và kín đáo.

Thi-sĩ cùng người yêu ra ngắm cảnh vườn. Người yêu là một giai nhân lơ đãng, nhón nhờ lấy tay bắm những trái đào xem còn non hay đã chín:

Em xem đào đã chín hay chưa?
Lo dâng tay em vẫn hững hờ
Lại bắm thử xem bao trái khác
Như em bắm những trái non xưa.

Nhưng trái tim thi-sĩ tức là trái đào kia, mà tay người yêu đã vô tình bắm thành vết thương, cũng như bình hoa mã-tiên của Sully Prudhomme bị cái quạt làm rạn:

Những ngón tay em vẫn rõ ràng,
Một ngày một rõ vết đau thương,
Mong dần lại được xanh tươi nữa.

(1) Anh với Em, thơ mới Nguyễn Lan Son. — Nguyễn Văn Dzinh xuất bản. Có bài tựa của Nguyễn tiểu Lăng, trong đó, người đề tựa xưng mình là anh, gọi tác giả là em.

(2) Đã đăng P. H. số Tết.

Trái tim kia có khi lại là củ thủy-tiên nữa. Một buổi sớm kia, người yêu ngồi tựa thủy-tiên. Nàng mãi trông bao cảnh lạ người qua đến nỗi dao chạm tới giò hoa. Hoa phải lui rồi hoa bị thổi ra đồng rác hiện ngoài:

Tìm anh chung phận với hoa này,
Cũng bởi vì em đã xây tay,
Đã vội mãi trông bao cảnh đẹp,
Vết thương mang nặng vẫn còn đây.

Còn đây nằm cũ vết thương lòng,
Ghi lấy tình em chẳng thủy chung,
Một phút lòng em mơ ban mới,
Yêu anh san nữa cũng bằng không.

Nhưng, thiết tha, nồng nàn nhất, có lẽ mấy câu đầu bài « Anh vẫn biết »:

Anh vẫn biết: anh thật hay hơn giận,
Tự anh chuốc lấy sầu, tự anh mua
[lấy hân.

Anh giận em những việc không đâu!
Anh trách em, anh trách trọc từng câu,
Anh yêu lạ lùng, vì anh yêu em quá...

Thực là những tiếng vang của Paul Géraudy, tác giả « Toi et moi ».

Thi-sĩ là người đa tình, làm thơ cũng toàn về tình, cái tình Anh với Em, nghĩa là trai với gái. Có vậy đó thôi. Ta đừng đợi ở tác giả những giọng hùng tráng, hoặc bi-đạt mà cao-siêu, hoặc buồn thương mà rộng rãi. Cây đàn và trái tim của Lan-Son này chỉ phụng sự có Ai-tình.

Giả tôi là thần Ai-tình mà thấy Lan-Son thành tâm đem cây đàn năm giây, đặt tay nâng thơ của ông đến ca ngợi tôi thì tôi sẽ gạt đầu mỉm cười, ngả ngà cái giọng bà đồng ở trước khối hương mà truyền rằng:

— Chừng cho tiêu né! Tiêu cứ ngoan-ngoãn mà khấn ta mãi đi, nhưng tiêu khá bỏ hai bài thơ dài ở đoạn thứ ba thì ta bằng lòng lắm.

Bởi vì đoạn thứ ba có hai bài thơ dài nhất mà vần ơ nhất. Toàn là những câu dễ làm, phần lớn là những chữ sẵn, ý cũ, tả những tình tình không có. Giọng văn sướt mướt mà tâm thương.

Thương ai giờ khóc giờ cười
Cười đời đen bạc, cười người tình si...

Vì ai biếng nói biếng cười,

Giả thêm:

Biếng ăn, biếng ngủ, biếng chơi,
[biếng đùa

thi cũng không hại gì đến bài văn.

Chẳng qua bầy bề nương dân (1)
Giúp nhau đã muộn, hiểu nhau đã rồi (2)

Ôi Dương Thanh, hỡi Dương Thanh,
Thủ cho từ biệt không dành sinh lý.

Tuy chân gối phải đầu là bạn
Đầu Bắc-Nam cũng vẫn là tình.
Ngán cho duyên nợ ba sinh...

Cứ giọng như thế mà kéo, tôi cũng thử nổi văn:

Ngán mấy bên nước thấu tình nhau
[chàng?

Tựa hiền vắng trông vừng giăng lạnh,
Nổi xa xôi hiu quanh tức lòng
Muốn đem mượn cánh chim hồng
Gửi ai muốn tiếng tơ đồng thiết tha.
Yêu nhau thế chớ thả ghen ghét,
Thương nhau chi? thêm chết cõi lòng,
Than ôi! non nước muôn trùng... v. v.

Tuy vậy thử thơ này lại là thử thơ được lòng nhiều người nhất. Tôi biết một người thiếu phụ có duyên, chong đèn để đọc cho hết hai bài Xuân hận và Xuân qua của Lan-Son rồi cứ ngậm-ngùi bảo cho tôi biết rằng chỉ có hai bài thơ ấy là hay, đọc lên nghe não nùng dào dạt. Người ấy nói bằng thứ giọng rất thực thà, rất da dẻ.

Tôi lại bắt nhớ tới hồi xưa, tôi đọc quyển « Tuyệt Hồng lệ sử » cho mấy bà nghe... Một người thiếu phụ hơi dầy dả và rất đa tình tỏ sự cảm động bằng những tiếng hắt hơi vang nhà và nước nở xi mũi vào vạt áo của người bên cạnh.

Ước ao rằng bây giờ đọc thơ Lan Son, người ta không sần một cách ảm-ỹ đến như thế.

LÊ TA

SẮP XUẤT BẢN:

PHAM-HUY-THÔNG

TIẾNG SỐNG

Thơ

Sách dày hơn 300 trang; giấy thượng hạng; in chữ đen lều nền vẽ hồng; xếp đặt rất mỹ thuật.

GIÁ: 1\$50 CƯỚC: 0\$30

Gửi ngân-phiếu hay tiền mua, trước khi bán, sẽ có chữ ký của tác giả. Thư từ gửi cho ông PHAM-CHÂN-HUNG 62, rue des Changeurs, HANOI

TỰA CỦA KHÁI-HUNG

Có rất nhiều phụ-bản của JEAN DELPECH

Tự vụng hoạt kê

Đi tây

1. Chết. Thí dụ: nó đi tây rồi. Lịch sử. — Có từ cuộc Âu chiến.
2. Thua mất (dùng trong đám bạc). Thí dụ: có mấy đồng đi tây cả.

Ngươi điện

1. Chết người đi, chết lịm đi.
2. Hồng, hồng việc. Lịch sử — Tiếng này dùng ngay từ khi có ô-tô. Hồng magnéto xe đứng, tức là không có điện, «ngươi điện».

Tán phỏ mắt

- « Tán thổi » (công từ tán gái).
Cổ điển — Tán phỏ mắt ra cho vào súp. Chứ tán, tán tình ở đó mà ra. Còn tiếng « tán phỏ mắt », nghĩa là ăn nói vụng về, thô lậu. Rồi từ khi ta cho phỏ mắt là nặng mùi như mắt tôm, ta liền đem chữ phỏ mắt thay vào chữ mắt tôm cho được thanh mà dùng luôn câu « tán phỏ mắt ».

Bịp

- Nghĩa đen — Chim bìm-bịp chỉ ở bụi dậm mà rình mồi.
Nghĩa bóng: cơ bạc gian: thẳng ấy đại bịp.

Đá

- Nghĩa đen — Rắn như đá, trở người keo bần. Thí dụ: nó đá lắm.

Tẩy

- Nghĩa đen — Nhột đang tẩy, tức xrong to lên và đỏ cả chung quanh.
Nghĩa bóng — Vạn đồ, cơ bạc được nhiều.

Róc

- Nghĩa đen — Lấy dao vạc vô mĩa, — cắt thịt bằm vào xrong.
Nghĩa bóng — Khôn ngoan, lấu lỉnh. Thí dụ: nó róc lắm, nó khôn róc.
Trong Nam — Nói róc: nói khoác.

Phất

- Nghĩa đen — Cầm cờ mà phất, bởi ta có câu: cờ đến tay ai, người ấy phất.
Nghĩa bóng — Vạn đồ làm ăn phất là i, nhiều tài.

Om

- Nghĩa đen — Món ăn nấu bằng cá chệ: cá chệ om.
Nghĩa bóng — Om xrong có tính cách đùn rừ (trận đôn đau rừ xrong). Ô-tô om, nghĩa là đỗ xe giữa đường đợi khách Trời nắng, mũi xe nóng như nồi rang mà đứng hàng giờ đồng hồ, ý chỉ hành khách bị om dưới nắng như cá chệ.

B. Đ. ĐẠT

BÀI HÁT MỪNG BẮC-KỶ NAM-TỬU

Ta về, ta tắm ao ta, Ao ta tắm mát rượu nhà uống ngon
Nghỉ thôi sống cạn đá mòn. Ai hay quốc-tửy lại còn có nay

Nam-bào, nam-lửu, — Người Annam nay uống rượu anđam.
Thật tha hồ cát chén với tri-âm. — Bỏ nhớ vung thương thắm bao những lúc.
Chất gạo có say không nhưc óc, — Hơi men cũng nhấp lại mềm môi.
Trái tang thương non nước đầy voi, — Còn chút đó cuộc đời chưa đáng chán.
Rót đầy chén, uống chơi cho cạn, — Họ nhà Tiên, nào những bạn Lưu-linh,
Yêu nhau một hợp cũng tình

TÂN-ĐÀ NGUYỄN-KHẮC-HIỆU

Công-ty vừa nhận được bài hát trên này của nhà thi-sĩ Tân-đà gửi mừng. Vay xin có nhờ chân-trọng cảm ơn soạn-giả và dâng đề quốc-dân đồng tâm.

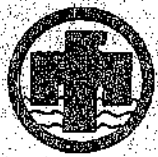
CÔNG-TY RƯỢU VẠN-ĐIÊN lai cáo

THUỐC TRỊ BA CHỨNG ĐAU BỤNG ĐÀ-ĐÂY, PHÒNG-TỊCH, KINH-NIÊN

1) Đau từ giữa ngực, lai chột quasa vai, rồi đau lan xuống ngang thắt lưng ở hơi lên cổ có khi ở cả ra nước chầu; có khi đau quá nôn cả đồ ăn ra nữa; đau như thế gọi là đau đà-dây (đau bao tử). — 2) Đau bụng trên hay bụng dưới, cơn đau rất dữ dội; hết ở hay đánh trung tiện thì đỡ đau; cách mấy ngày hoặc một tháng đau một lần; đau như thế gọi là đau bụng kinh-niên. — 3) Đau chột chột trong bụng, ngày đau, ngày không; ngày muốn ăn, ngày không muốn ăn, lo lắng thất thường sắc mặt vàng vọt, hay bụng beo, da bụng đầy bì bịch; đau như thế gọi là đau bụng phòng-tịch.

Ái mắc phải, hãy viết thư kể chứng bệnh thật rõ, bản hiệu sẽ gửi thuốc bằng cách lịch-hóa giao-nân.
Thư từ và mandat đề: NGUYỄN-NGỌC-AM
chủ hiệu: ĐIỀU-NGUYỄN-ĐẠI-DUỐC-PHÒNG
121, hàng-Bông 121, (cửa quyền) — HANOI

Phong dao mới

Tài trai cho đáng nên trai
 Biết ăn, biết mặc theo thời văn minh.
 Biết chơi thạo ngôn tài tình!
 Cái lương dân hát đủ vanh ca ngâm;
 Biết quần vợt, biết nhảy đầm,
 Biết đi binh-bịch, biết cầm xe hơi;
 Biết săn bắn, biết lội bơi.
 Hè đi tắm bể, thu chơi núi rừng.

TỬ MÔ

Nam, Bắc

NGÀY trước, những cu li, cu leo, những phường «anh chị» ở Nam-kỳ ghen ghét người Bắc, người Trung, gọi họ là «cọc cách than, cọc cách lửa». Nhưng chỉ có bọn cu li, cu leo mới vậy. Còn người có học chỉ biết có người annam. Gần đây, Nam, Bắc giao thông dễ dàng, nên tiếng cọc cách không thấy ai nói đến nữa.

Nhưng nó còn lẩn lút lại trong khối óc quý hóa của thầy Lương cụ Cương. Theo các báo trong Nam, thầy là người làm công cho báo Đuốc nhà Nam, bị thải ra vì hỗn sục với một nhân viên của tòa soạn háo ấy. Bị thải, thầy mang một khối căm hờn khôn tả, thầy liền rải truyền đơn mặt sát bọn «cọc cách».

Chẳng qua là vì thầy không được học, nên có khối óc đáng sợ như vậy.

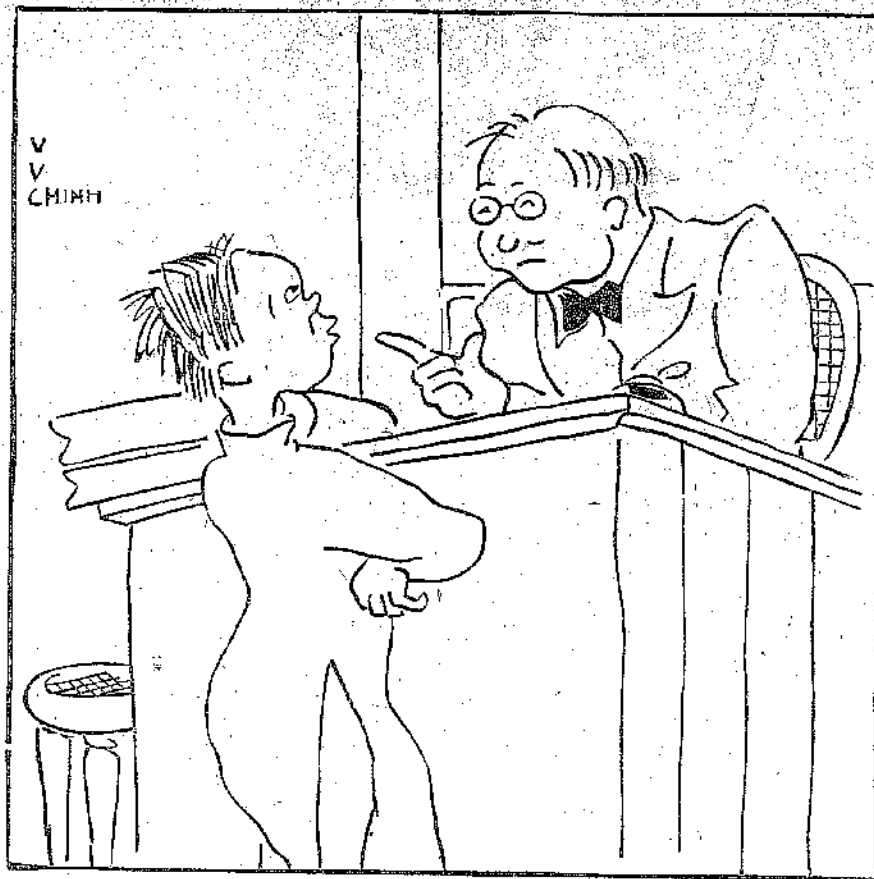
Thầy nên về mà đọc lịch sử di thời: lúc đó thầy sẽ biết ông cha thầy ngày xưa cũng là «cọc cách» mà thôi.

Nhưng có lẽ lúc đó, vì lòng tự thù, thầy vẫn cứ mặt sát họ.

Nạn lang băm

NẠN lang băm là một thiên tai ở nước ta từ lúc có người ốm. Biết được vài bài thuốc «gia truyền», võ vẽ được mấy câu chữ nho, là có thể hóa ra một ông lang băm có danh tiếng rồi. Còn người ốm, ốm, là tại số, chết cũng là tại số, mà ông lang lấy tiền bỏ túi cũng là tại số nốt.

Không phải là ông thầy thuốc nào cũng là ông lang băm. Cũng có ông có

QUAN TRƯỜNG — Bỏ thuốc về giống gì?
 THÍ SINH — Băm bỏ thuốc về giống da vàng!

kinh nghiệm, cứu được nhiều người. Không phải là thuốc ta chỉ đáng đồ xuống cống cả. Cũng có nhiều phương thuốc rất hiện nghiệm. Nhưng vì ai ai cũng có thể cho mình là ông lang được, cho nên mới có cái nạn lang băm.

Thuốc tây chưa chắc đã hơn gì thuốc ta. Nhưng các ông lang tây chắc chắn là hơn các ông lang băm của ta. Cho nên dùng họ vẫn hơn. Nhưng họ lấy đất lắm. Mà các ông bào chế tây, cũng như các ông lang băm, chỉ cốt lấy tiền bỏ túi cho nhiều, nên thuốc của họ chỉ là mìn thuốc của bọn nhà giàu.

Còn bao nhiêu người đều cần rằng mà chịu cái nạn lang băm ấy.

Thuốc gia truyền

Ở ngoài tòa án Hanoi, vừa rồi xảy ra một vụ án về thuốc gia truyền của các ông lang băm.

Một giao, người ta thấy rải rác ở ngoài phố những tờ quảng cáo mùi xanh thăm, khuyến người ta nên đến hiệu «nhà xanh» mà mua thuốc lậu và thuốc giang mai gia truyền. Vì không

có giấy phép, chủ nhà xanh—hay lâu xanh—phải ra tòa.

Thuốc lậu gia truyền của ông lang này làm bằng... bột cho thêm ít hủi. Thực là một thứ keo ngọt... chết ruồi được. Còn thuốc giang mai của ông ta có chất thủy ngân và chất nhân ngon, rất độc, ăn nhiều có thể chết người được.

Đó, thuốc gia truyền của một ông lang ta. Bao giờ có trường giậy thuốc ta, bao giờ bắt những người muốn làm nghề thuốc ta phải có bằng cấp, lúc đó may ra mới hết được cái nạn các ông lang băm, hết được cái nạn thuốc gia truyền vô công hiệu.

Lúc bấy giờ, các ông lang băm sẽ mắc cái nạn thất nghiệp. Lúc đó, các ông tha hồ mà dùng thuốc gia truyền của các ông, chẳng ai cấm, mà các ông có chết, cũng chẳng ai thương.

T. G. Thạch tiểu cộng

TỔNG tư lệnh nước Tàu T. G. Thạch là người ghét chủ nghĩa cộng sản.

Mà cả một tỉnh nước Tàu lại là cộng sản:

Cho nên, hàng năm, T. G. Thạch đem quân tiêu cộng. Các báo đăng rầm lên rằng Tưởng nhất quyết triệt cái nạn «đỏ». Rồi mỗi ngày là mỗi lần có tin thắng trận. Quân cộng sản chắc sớ như mướp, chạy như chuột, không còn lấy một manh áo... Rồi, một tháng, hai tháng, im lìm không có tin tức gì nữa. Trong lúc đó, quân cộng sản chiếm thành lấy thêm đất, còn Tưởng tướng quân lui về Nam kinh nghỉ.

Sang năm, Tưởng lại đem quân đi tiêu, lại thắng lấy năm bảy trận gồm ghê trên mặt báo, rồi lại lui về nghỉ... chờ đến năm khác.

Nghĩ là phải, thắng trận như vậy kể cũng mệt lắm rồi.

Chiến tranh

SAU trận Âu chiến năm 1934, nước nào cũng một nhòai, hò hào cho hòa bình thế giới. Nhưng đương lúc nhà ngoại giao ngồi gãi đùi ở bờ hồ Genève, thì trong nước, nước nào cũng đúc súng, đạn, tàu ngầm, tàu bay... Ý để ăn hân.

Đến nay, ai cũng nói đến chiến tranh cả. Những máy móc dị kỳ, những cách giết người tối tân, các nhà bác học đều thi nhau tìm tòi... để phòng giữ cho sự hòa bình.

Ta không tưởng tượng được cuộc chiến tranh sắp xảy ra. Quân sẽ mang ra trận thực nhanh—những chiếc ô-tô lớn đưa họ đi một ngày có tới 300 cây số. Súng cối say, súng thần công, mỗi phát có thể bắn ra được 150 đến 180 phát. Trên không, những lâu bay không lồ ném xuống những quả trái phá nặng bằng một tạ gạo, có thể làm cháy cả một tỉnh được. Không những thế, họ lại còn ném xuống những quả bom đựng những thứ hơi ngạt, những vi trùng các bệnh gồm ghê: thổ tả, dịch hạch, ho lao. Trên mặt bể, những tàu chiến, tàu ngầm ghê gớm, sẽ đánh nhau một cách dữ dội.

Thật là loài người khéo đem hết tài trí dùng các sức mạnh của vũ trụ để giữ cho sự hòa bình, nghĩa là để giết nhau cho đến khi không còn lấy một móng.

Có lẽ, lúc bấy giờ họ mới thỏa.

TỬ LY

CÓ: PHÒNG SOI ĐIỆN VÀ CHỤP ẢNH ĐIỆN
 “RAYON X”

CÓ: NHÀ HỘ SINH VÀ NHÀ DƯỠNG BỆNH
 167, Boulevard Henri d'Orléans, (ĐẦU NGÕ TRẠM MỚI)

Bác-sỹ LUYỄN 8, rue de la Citadelle 8
 3, Phố Cửa Đông sau Nhà-Hậu, 8 — GIẤY SỐ: 304
 Chuyên-trị bệnh trẻ con, bệnh đàn bà. Đủ máy điện để
 chữa mọi bệnh

Bác-sỹ CHƯƠNG 167, Bd Henri d'Orléans
 Đầu Ngõ Trạm mới. — GIẤY SỐ: 772

Chuyên-trị các bệnh đau phổi. Có máy bơm hơi ép phổi
 (pneumothorax artificiel) để chữa bệnh lao

THUỐC LẬU KINH NIÊN

Thuốc này không hại sinh dục, sức khỏe, đàn bà chữa uống cũng được. Bệnh lậu đương phát, sưng, tức, đau, đi đái ít một, dùng 2, 3 lọ thuốc lậu 0 \$ 50 một lọ là khỏi hẳn. Có người chữa không khỏi ngay, đi đợc còn lại nước tiểu khi trong, khi vàng, lẫn vẩn đục, gặp khi rượu say, thức khuya, làm việc nhọc bệnh lại tái phát. Vậy dùng một hộp Kiên-tĩnh Tuyệt-nọc là khỏi ngay 1 \$ 50 một hộp, nặng 4, 5 hộp, nhẹ 2, 3 hộp.

BÌNH-HƯNG 67, NEYRET (phố cửa Nam) HANOI sẽ chợ của Nam trông sang

Chỉ điểm các tỉnh — Bazar Nam-ích Quảng-trị, M. Kỳ Nhâm phố Lò Rèn Yên-bay, Hoàng-đắc-Vinh Faifo, Nam-Hưng 28 phố Khách Vinh, Huỳnh-ngọc-Ấn cái vồn Cantbo, Trần-ngọc-Trần Tuy-phước Qui-nhơn.

SỞ ĐẠO HOA

Truyện một anh chàng xinh trai

(Tiếp theo và hết)

Của KHAI-HƯNG

Sang Pháp

Bắt đầu từ đó, tôi ăn không ngon, ngủ không yên, luôn luôn bị lương tâm cắn rứt. Kể thì tội tôi cũng không to gì cho lắm vì nào tôi có biết đâu rằng người ta có chồng. Hơn nữa, nào tôi đã « chỉ non, thể biển » gì với người ta cho cam. Chẳng qua chỉ vì quá hãnh-diện với anh em trong phút chốc, mà tôi đã chuốc cái vạ tây đình vào thân.

Cố nhiên là những ngày chủ nhật và thứ năm, tôi không dám ra nhà cô tôi nữa. Cho đến cả hiện Gò-đa, tôi cũng không dám bén mảng tới, vì tôi chắc rằng đến đó thế nào cũng gặp mặt người thiếu phụ.

Nhưng tôi giữ gìn bao nhiêu, « người ta » càng táo bạo bấy nhiêu. Hình như « người ta » không coi dư luận vào đâu nữa. Chẳng thế mà biết bao lần, những hôm chủ nhật và thứ năm, vừa thò đầu ra cổng trường để định đi chơi phố, tôi đã thoáng thấy bóng người đàn bà đứng nhìn tôi sau một góc cây lớn ở vệ đường bên kia. Nhiều khi anh em bạn lại làm cho tôi thêm căng quít hồ thẹn, vì họ kêu la inh ỏi cái câu độc địa « Kia ! chị thằng Văn đã đến đón nó kia rồi ! »

Thực, nếu ở cái đời người này, mà có thể gọi được là một sự khốn nạn, khổ sở, đau đớn thì cuộc tình duyên « khôi hài » của tôi với người đàn bà có chồng phố Vải-thâm là một ; nhất là từ hôm sự bí mật đã nổ bùng ra vì những lời bẽ lẽo của mấy người bạn. Rồi chẳng bao lâu, cả trường Cao-dẳng đều biết rằng tôi phải lòng một người đàn bà có chồng. Họ khen ngợi khoa chim gái của tôi, coi tôi như một chàng Don Juan. Họ mỉa mai khinh bỉ tôi, liệt tôi vào hạng công tử bột dễ hèn. Thôi, chẳng còn ai là không biết tên tôi. Có kẻ thấy tôi hiền lành bên lển (mà tôi hiền lành, bên lển thực) thì cho ngay là tôi khéo đóng vai như mì trong hạng giả đạo-đức. Nói tóm lại, họ cho tôi là một người kỳ dị, bí mật, rất nên xa lánh.

Cái « đại danh » của tôi từ trường lan ra phố rất mau. Không đâu là không biết đến, là không bàn đến chuyện một cậu Cao-dẳng chim vợ người. Rồi cái tin kia dần dần sai lạc đi, vì người ta thêm thất, bịa đặt mãi ra: Sau cùng, câu chuyện ngã ra thế

này : Một sinh viên Cao-dẳng tên là Văn chim vợ một người bạn rất thân thường mời anh chàng kia về nhà chơi bởi ăn uống.

Tôi lặng lẽ chịu những lời hình phạt. Đó là bởi cái tính nhút nhát, thẹn thùng tự nhiên của tôi. Nhưng người ta không cho là thế, người ta lại bảo : Yên lặng là thú nhận...

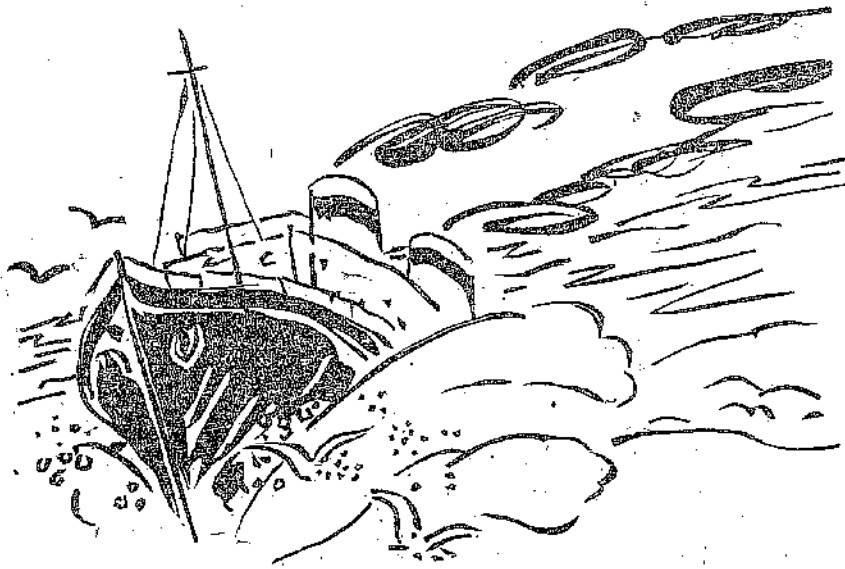
Thế rồi... sau hết, sau hết cả mọi người, anh chồng khốn nạn, khốn nạn

cha tôi lại nói chuyện đến những người quen biết ở Hanoi, nhất là ở hai phố Vải-thâm, Phúc-kiến, nơi mà cha tôi có nhiều người quen biết thường mời đến nhà đánh tổ tôm, khi cha tôi ra chơi Hà-thành.

— Con có biết ông tham V... ở phố Phúc-kiến không ?

— Bẩm không.

— Hôm qua, con gái ông ta đến chơi, nói có biết cô con và con. Chẳng hiểu

như anh tình nhân khốn nạn này biết tin vợ có ngoại tình. Sự bất hòa trong gia-đình tất sao chẳng có...

Hôm nghỉ tết, tôi lên ra nhà cô tôi trước khi về Thanh, thì kinh hãi xiết bao, tôi được tin người thiếu phụ trước cửa đã bỏ nhà đi trốn, mang theo một số tiền hơn bảy trăm bạc.

Hầu là tôi không buồn phiền như khi xưa được tin Thi theo trai. Nhưng tôi lại lo sợ nếu người ta ngờ diệt cho tôi quyền rũ người đàn bà đại dột kia thì danh giá tôi còn ra chi.

Tôi mang theo với tôi cái ý tưởng hoài nghi ấy về tận đến Thanh (tỉnh Thanh là quê tôi, và khi ấy đã trí sĩ, cha mẹ tôi về ở đấy). Cha mẹ tôi vui mừng gặp con. Tôi đem việc học ra trình bày. Lòng tôi vui vẻ, hơn hờ vì cái không-khí quê hương nhắc tôi nhớ tới bao nhiêu kỷ niệm buổi ngày thơ, và làm cho tôi quên hẳn được những sự nhỏ nhen, bản thù mà người ta muốn rầy vào người tôi.

Nhưng sự vui hão huyền, không cỗi rễ của tôi chẳng được bao lâu đã mất. Sáng hôm sau, nhân hỏi thăm cô tôi,

nó về Thanh làm gì mà thuê cái nhà rộng rãi ở ngay trước cửa nhà ta.

— Bẩm, thế à ? Nhưng con bạn học quanh năm trong trường, có mấy khi raphố mà quen ông tham nào đâu.

Mẹ tôi nói :

— Có lẽ nó làm.

Nhưng quả thực « nó » không làm. Vì ngay lúc ấy, « nó » đã dẫn thân đến ngay trước mặt cha mẹ tôi, khiến tôi suýt nữa chết ngất : « Nó », nào phải ai xa lạ, chính là người đàn bà có chồng ở phố Vải-thâm. Thì ra cha mẹ tôi không biết rằng « nó » đã « xuất giá, tông phu » mà vẫn tưởng « nó » còn là con gái « quý tử » của ông tham Phúc-kiến...

Tôi cố nén lòng căm tức, ngồi hầu cho rút câu chuyện, rồi khi cô trở ra về, tôi chạy một mạch đến nhà bưu-chính đánh luôn một bức điện tin nặc danh mạch cho chồng cô ấy biết rằng cô ta hiện nay ẩn núp ở Thanh-hóa. Tôi chỉ sợ cô ta nản nã ở đấy thì ba ngày tết sẽ trở nên ba ngày địa ngục cho tôi.

Quả nhiên, lối hôm ấy, bên nhà trước cửa có tiếng cãi cọ, rồi sáng hôm

sau, sáng hôm ba mươi tết, tôi thấy cái nhà ấy vắng ngắt bóng người. Ý chừng, anh chồng đã đều lỏi chị vợ về Hanoi.

Nhưng sáng mồng hai tết, tôi nhận được một bức thư ở Huế gửi ra. Tôi lo ngại ngấm nghĩa cái phong bì, vì tôi không quen biết ai ở Huế hết, mà chữ viết ngoài bì thì hình như quen quen... Thôi chết, hay là...

Tôi vừa ngần ngừ vừa xé phong bì ra thì quả thực đó là thư của cô Bảo (Tôi nói thế là vì dưới thư có ký : em Bảo của anh). Trong thư, người đàn bà lẳng-mạn cho tôi biết rằng người ấy hiện ở Huế, trong một gia-đình quý phái và nóng lòng đón tôi để cùng nhau hưởng hạnh-phúc ái-tình.

Cố nhiên tôi không trả lời, và hết ba ngày tết, tôi vội xin phép cha mẹ ra ngay Hanoi, nói để học cho kịp kỳ thi lên lớp. Cha mẹ tôi tấm tắc khen ngợi tôi rồi để cho tôi đi, nào có ngờ đâu rằng tôi trốn một người tình bất đắc dĩ.

Nửa tháng sau, vô tình, tôi lại ôn lại một lần nữa cái cảnh hội kiến khôi hài, mà lần này cũng vào lúc quá nửa đêm giờ tối như lần trước. Dưới màn mưa tầm tã, người đàn bà đứng nhí-nhảnh nói chuyện, đầu tôi nhất định không nghe, nằng nặc đuổi người ta về. Nhưng, tuy tôi nói không nghe, mà tôi vẫn nghe, vì tôi biết người ta khổ sở vì nỗi bị chồng và nhà chồng khinh bỉ.

Rồi người đàn bà lại, như lần trước, đưa cho tôi một gói rất to, nói là nhà tôi ở Thanh gửi ra cho tôi. Tôi không nhận, vì tôi biết đích rằng người ấy nói dối : Tôi vừa tiếp được bức thư cha tôi gửi ra mắng nhiếc tôi và bắt tôi phải cự tuyệt ngay lập tức. (Về sau tôi mới biết rằng người chồng cô ấy vào Thanh mách cha mẹ tôi).

Đêm hôm ấy, tôi không nhắm mắt, suốt sáng loay hoay với những tư tưởng hắc ám.

Vì lúc từ biệt tôi, người thiếu phụ nói với tôi một câu rất tối nghĩa và ghê gớm, mà có lẽ suốt đời tôi, tôi không bao giờ quên :

—Được ! Anh là một người rất đáng khinh. Bây giờ giá anh lạy van tôi để tôi yêu anh, tôi cũng không thèm nhìn mặt anh nữa, vì anh là một người khốn nạn, có những tính tình khốn nạn trái ngược với lời thành thực viết trong những bức thư nồng nàn mà anh gửi cho tôi. Bây giờ vì anh, tôi đã trở nên một người đàn bà hết hy vọng, thì tôi cũng chẳng nên sống ở trên đời này nữa.

Rút lời, người đàn bà lên xe đi thẳng : Mưa vẫn lâm tã giội lên đường đá loang loang ánh đèn điện.

Tôi quay vào lớp học ngồi đưng mặt khóc.

Tôi khóc, không phải tiếc cuộc tình duyên đoạn tuyệt vì lối cổ tình duyên gì với người thiếu phụ. Tôi khóc, không phải vì tôi tự khinh bỉ tôi. Tôi chẳng làm gì đáng khinh bỉ : Lời thành thực giả dối trong những bức thư nồng nàn kia, nào tôi có viết ra đâu, mà có

CÁC QUÝ-KHÁCH HỎI CHO ĐƯỢC NƯỚC HOA NGUYÊN CHẤT

HIỆU CON VOI

1 ló, 3 grammes 0\$20, 1 tá 2\$, 10 tá 18\$00
1 ló, 6 grammes 0.30, 1 tá 3\$, 10 tá 27.00
1 ló, 20 grammes 0.70, 1 tá 7\$, 10 tá 63.00

PHÚC-LỢI 79, PAUL DOUMER - HAIPHONG

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ

Đại-ly MM. Phạm-hà-Huyền, 36, Rue Sabourain, Saigon — Đông-Đức, 64, Rue des Cantonnais, Hanoi — Thiên-Thành, phố Khách, Namđịnh — Phúc-Thịnh, phố Gialong, Huế.

M^{on} NHUẬN-ỐC ARCHITECTURE

(AVANT-METRE ET METRE DEFINITIF)

Mười bảy năm chuyên vẽ kiểu nhà theo luật vệ-sinh Thành-phố Hanoi. — Đã có non bốn trăm kiểu nhà của Bản-sở vẽ, mà đã xây tại Hanoi và các tỉnh, xin tính giá hạ

Siege : 168, Rue Lê-Lợi Hanoi

Succursale : 63, A. Mre Joffre Thanh-Hóa

khí tôi cũng không đọc tới nửa. Tôi khóc, chỉ vì tôi thương cho số phận, tôi gặp toàn những sự chẳng may.

Anh em bạn xúm lại an ủi tôi bằng những lời bông đùa, khiến tôi bất buồn cười. Rồi tôi cười mãi, mà nhớ đến là số tử-vi của tôi, nhớ đến câu lập thành về cung, thế thiếp của tôi: « Nhật, Đông nhiều vợ mà hiền ».

Nhưng tôi im bất tiếng cười, khi nghe anh Trần dọa rằng chuyện này tôi đến ngồi tù, vì một là người đàn bà kia đi tự tử, hai là người ấy sẽ bị phụ xe bóc lột và giết chết. (Cách mấy hôm trước, ở vườn Bách-thú, cũng vào quãng 9, 10 giờ tối vừa xảy ra một cái án mạng như thế). Thế là đằng nào tôi cũng bị tội. Tội, thì tôi không lo lắm, vì đầu tôi có ngòi tù đi nữa, cũng là đáng kiếp cho tôi. Nhưng tôi chỉ lo người đàn bà kia tự tử hay bị giết chết. Nếu sự đó xảy ra thì thực tôi sẽ hối hận suốt đời.

May mà sự đó không xảy ra.

Thế rồi trong gần nửa năm trời, tôi không dám thò mặt ra phố. Vì tôi hổ thẹn lắm, đi tới đâu, cũng bị người ta chỉ thăm chỉ trở. Đầu tôi không nghe lời người ta phẩm bình tôi, tôi cũng đoán chắc rằng đó không phải là lời khen ngợi.

Mãi về sau, tôi mới rõ vì đầu mà có những lời thì thầm ấy. Nguyên cha tôi có quen thân với ông đốc học trường thi, đóc, nên những ngày nghỉ, tôi thường lui tới nhà ông. Thấy thế, một ông nhà giàu, nhờ tôi xin với ông đốc cho con ông vào học trường thi đóc. Nể lời, tôi cũng xin liệu hộ, và tôi không quên nói với ông đốc rằng người học trò kia là em họ tôi. Cũng tưởng xin phiếu như thế thì chẳng ăn thua gì, ai ngờ lại được.

Ông nhà giàu liền tạ ơn tôi trăm bạc. Gặp lúc túng tiền tôi nhận ngay, rồi đi sắm sửa quần áo thực là sang trọng.

Anh em bạn và những người quen thuộc ở ngoài phố, cho đến cả cô tôi và các em con cô tôi đều yên trí ngay rằng tôi lấy tiền trong số bảy trăm bạc của người thiếu phụ mà may mặc, sắm sửa, vì ai ai cũng biết tôi kiết lăm, không bao giờ có một xu dính túi.

Nhưng bị mọi người khinh bỉ không đau đớn cho tôi bằng hôm nghĩ về nhà nhận thấy nét mặt lạnh dạm của cha tôi. Trọng hơn tháng trời, tôi không được cha tôi hỏi qua một câu. Hơn nữa, cha tôi không thêm nhìn mặt tôi, mà cha tôi cho là « một thằng khốn nạn ».

Năm sau, tôi đã hầu quên câu truyện thương tâm. Một hôm ra chơi nhà cô tôi, tôi được nghe đoạn kết tấu hi-hài kịch: Người thiếu phụ hối hận lay van xin lỗi chồng, nhưng người chồng không sao tha thứ được, đến nỗi vợ hằn sinh đứa con gái đầu lòng, hằn cũng ngờ vực là con tôi. (Lạy trời! trời biết cho rằng kẻ có tội này không phải là cha đứa bé vô tội). Rồi bực tức, người chồng bỏ sang Pháp, thế rằng

không đau cao hơn tôi thì nhất định không về nước. Những than vì mọi được mấy thang, phần vì yêu dưới không chịu nổi thủy thổ xứ lạ, phần vì đau đớn về nỗi vợ con không ra gì, người ấy đã bỏ mạng bên Pháp.

Về phần tôi, cũng không còn lạc thú gì chờ đợi tôi ở nước nhà nữa. Sống với lòng khinh bỉ của mọi người thì sống mà làm chi. Tôi liền xin phép cha mẹ tôi sang Pháp. Hiểu thấu tình cảnh chua chát của tôi và biết rằng nếu để tôi ở nhà thì tôi không học được nữa, cha mẹ tôi bằng lòng cho tôi đi tấy.

Thoát nạn!

Đó là lời reo mừng của tôi, khi tôi ngồi một mình trên toa xe hỏa vào Vinh. Nhưng chỉ hôm sau là tôi hiểu ngay rằng cái Số Đào-hoa tàn-lệ còn giàng buộc mãi con người vô duyên.

Vào tới Huế, vừa thuê xong buồng ở nhà khách sạn... thì người bồi đến bảo tôi có ai gọi ở máy nói. Một phút sau, tôi đã biết rằng người ở đầu giây bên kia là một người đàn bà ở cách tôi chỉ độ vài trăm thước và rất kính phục cái đại danh của tôi. Tôi vừa sợ hãi, vừa buồn cười, nghĩ thắm đến cái đại danh khốn nạn của tôi.

Nửa giờ sau, quả có một người đàn bà trắng trẻo, béo tốt, đi ó tó đến khách sạn thăm tôi, và bảo cho tôi biết rằng chồng nàng là bạn thân của tôi. Rồi nàng ngồi thuật lại cho tôi nghe những « công trình ghê gớm » của tôi về đường tình-ái mà chính tôi, tôi cũng không hay.

Chiều hôm ấy, như người đi trốn, tôi hấp tấp ra Tourane, tuy mãi hôm sau mới có chuyến tàu đi Pháp. Tôi sợ cái bà tự xưng là vợ bạn tôi đem ót-ô đến tiễn tôi như lời bà đã hứa. Rồi mấy tháng sau, tôi bắt đầu thờ cái không-khí tự do bên Pháp...

Đến đây là hết những trang lịch sử của một đời tình-ái.

Trước khi từ biệt nhau, tôi xin đọc giả tha lỗi cho tôi đã làm mất biết bao thì giờ quý báu.

Tôi lại xin bà X... xá cho tôi cái tội vô tình làm hại một đời bà. Ngày nay thực là ngày sám hối của chúng ta. Bà thì mở cõi cả hai bên cha mẹ, ở góa nuôi con, tôi thì chiếc thân phiêu lưu, nay đây mai đó. Chúng ta còn kéo dài mãi cái đời vô vị của chúng ta để làm gương cho bọn hậu sinh mơ mộng.

Sau hết, tôi không quên cảm ơn Khái-Hung, người đã vì tôi, vì những sự khổ khạo đáng thương, mà chép ra đây một quãng đời đau đớn của tôi.

Đời còn dài. Và đọc giả, và Khái-Hung, và tôi, chúng ta còn có lần gặp nhau.

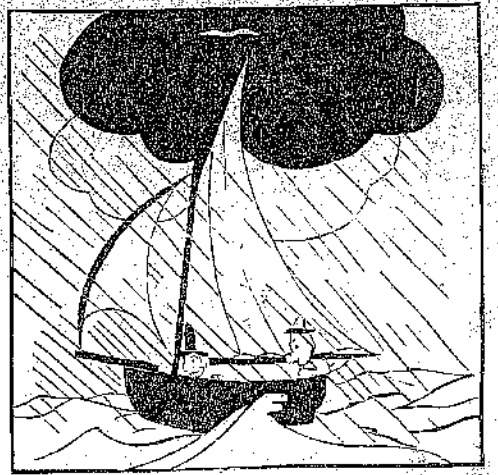
Rồi, anh Khái-Hung ơi, một đêm dưới ánh đèn lơ mơ, trong phòng lạnh lẽo...

HẾT

VĂN

Người chép truyện
KHÁI-HUNG

NỤ CƯỜI NU'ỚC NGOÀI

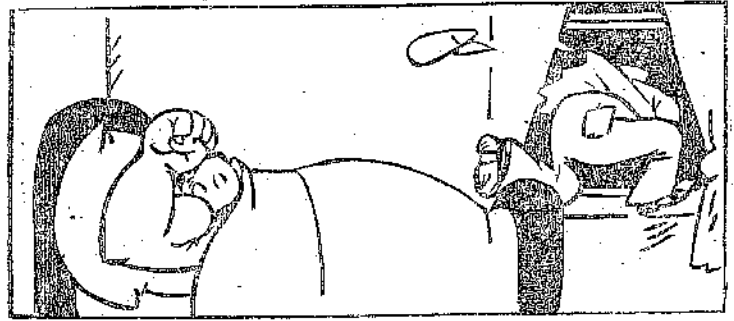
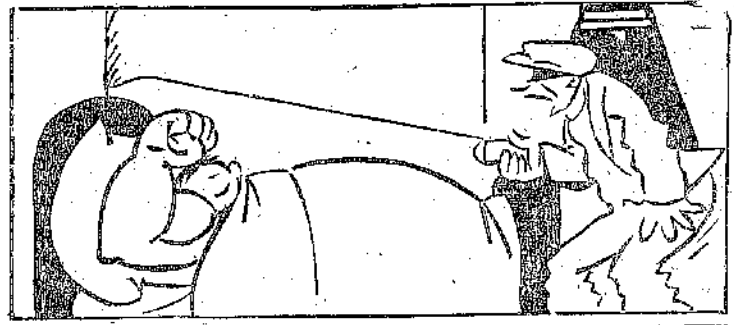

— Anh có bị nạn xe lửa bao giờ không?

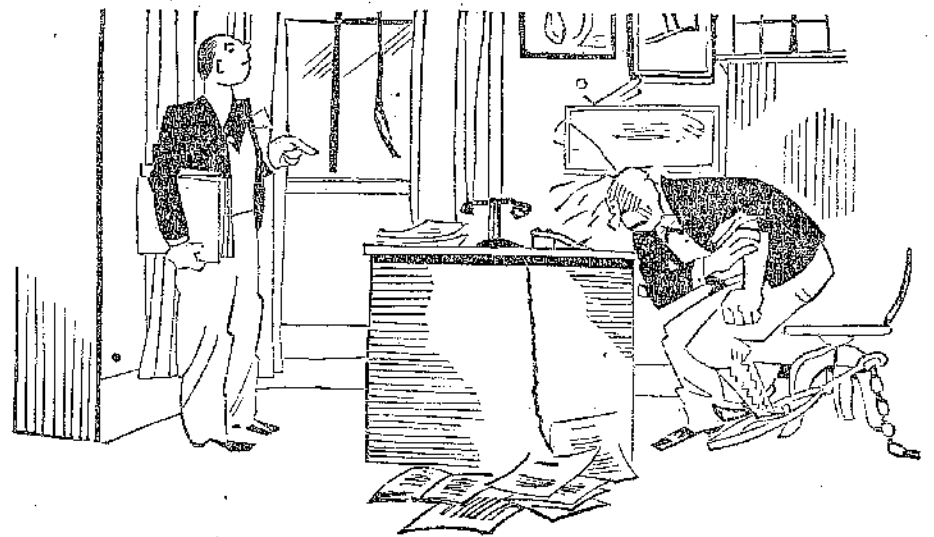
— Có một lần, tôi bị một nạn khá nguy: lúc xe lửa qua hầm tối, tôi định hôn trộm một cô tiểu thư, lại đi hôn nhầm phải ống bô.

— Ngộ thuyền lật thì rầy rã?

— Việc quái gì... càng khỏi bị mưa.

Trộm phải mẹ sợ.

— Thưa ngài, ngài, đã thử xem cái kiểu bầy mới tôi để bên cạnh chỗ ngài ngồi chưa?

TRÒI NGÓ LẠI!!!

thế nào cũng trở lại (đó là bệnh lâu năm) hình bệnh như nóng nực lạnh lạnh, tay chơn nhức mỏi, đau xương sống, đau thắt ngang lưng, đau cùng lể lể, đau rang rang nơi ngực, đờ đờ dai dẳng, đường tiền có chút mù cùng lăm như sợi chỉ, hoặc muốn lể lể ở đầu thì lể. Lâu ngày hại cho tánh mạng, mang khổ cho thế nhĩ. Đờng báo ai lể đau nhảm mấy chứng bệnh trên đây, mới phát hay là lâu năm, độc nhập vào cốt, nặng nhẹ thế mấy dùng thuốc « **SRU-ĐỘC-BÁ-ƯNG-HOÀN** » hiệu **Ông Tiên**, trong ít ngày sẽ thấy cơ thể thuốc tống lể gốc độc ra dứt tuyệt, khỏi trờ cứng, không hại sinh dục, không hành bệnh như. Đã dùng người Tây, người Tàu, người Ấn-độ, người Cao-mên và Annam mình trăm ngàn người dùng rồi không sai một, chắc như vậy. Mỗi hộp 1\$50, uống 5 ngày.

Nên trên Chánh phủ Pháp mới chứng nhận ngày 23-1-22, dưới từ dân đến quan, dân đầu cũng nghe danh tiếng lẫy lừng.

CÓ BÁN TẠI: Nhượng Mông-lương, Quinhon Hồ-van-Ba, Quang-gũ Trầu-Cánh, Tourane Nguyễn-hữu-Vinh, Huế pharmacie Vĩnh-Tuần, Quang-trị Thông Hoạt, Tuy-bôa Võ-bi-Trang, Hanoi Nguyễn-văn-Đức 11 rue des Caisnes và khắp các nơi.

CHÚ Ý: Mỗi in thêm vừa xong 50.000 quyển sách « Cách bảo hiểm và trừ tuyệt nạn độc bệnh phong tình với bạch đới hạ, tự mình trị lấy, ở gần mời đến nhà thuốc lấy khỏi trả tiền chi hết, ở xa nhờ bưu điện tiền gửi.

Mua sỉ hỏi thăm điều chi do:

Nhà thuốc Ông Tiên "ANNAM DU'ỚC PHONG"
82-84-86 RUE PAUL BLANCHY PROLONGÉE SAIGON (COCHINCHINE)

CUỘC ĐIỂM BÁO

MỘT BỨC THƯ

Nhà quê le 6 Août 1934.

CỰ LÝ TOÉT

Hóa ra khi

MỘT tờ báo ở thành phố ở Budapest "Hongrie" có đăng một tin rất lạ.

Một ông giáo sư 76 tuổi muốn trẻ lại, đến tìm một ông đốc tờ, học trò của bác sĩ Voronoff để cậy ông tiếp hạch cho mình.

Việc tiếp hạch kết quả mỹ mãn như thường, nhưng không hiểu tại sao, một bữa kia, ông giáo sư nọ đi dạo trong vườn bách-thú, đến trước chuồng khỉ, lại bắt chước nó mà nhăn mặt, rồi từ đó, ông ngủ trên cây, ăn, uống, nhảy nhót y như khỉ vậy.

Không thấy tờ báo ấy nói giáo sư nọ nói tiếng người hay tiếng khỉ, và có lấy khỉ cái làm vợ hay không. Thật là một sự khuyết điểm lớn của cái tin kỳ khôi nọ.

Sự khuyết điểm đó nhắc cho ta nhớ lại tin bác-sĩ Nam-Anh, tin nổi súp-đỏ nỏ và những tin « con vịt » khác. Ngẫm kỹ mà xem, tiếp hạch khỉ thì làm sao hóa ra khỉ được. Họa chăng có tiếp đầu.....

..... đầu cái anh chàng bịa ra cái tin ấy.

Tứ Ly

Văn-Học bá cáo

TRONG V. H., tạp-chí số 56 có lời bá cáo thú vị:

« Vi ông chủ bút bận việc phải đi xa, nên tiêu-thuyết « Hòa-lư kết-nghĩa » hai kỳ nay không có. Mong các độc giả lượng thứ ».

Báo Văn-Học khéo vẽ vời quá. Cần gì phải xin độc giả lượng thứ nữa, vì họ sẵn lòng lượng thứ từ lâu và sẵn lòng ngó lơ để ông chủ bút hay rằng, nếu ông chủ bút bận việc phải đi xa thì xin cứ tự tiện cho mà đi xa mãi đi, đừng về nữa.

Văn-Học quảng cáo

ÔNG Tuyên-Thanh ở nhà số 193 hàng Bông (tức là ở tòa báo Văn-Học) và là trợ bút báo V. H. có đăng trên V.H. một cái quảng cáo nhận dạy những người nào muốn viết văn:

« Người muốn theo học thì ra cũng phải có bằng cơ thủy Pháp-Việt. Giá

định rất nhẹ, — bài viết dài một trang giấy lớn. Tiền công sửa hai hào, hai trang ba hào ».

Kề thì cũng là một giá rẻ. Nhưng ông Tuyên-Thanh nên chịu khó ngồi chữa ngay văn ông Nam-Bình, tác giả truyện « chịu bạc với tình » (cũng đăng ở một trang với cái quảng cáo của ông) có phải hơn không. Mà được xu tiêu ngay. Bà trang giấy in ấy tính ra được sáu trang giấy viết, bỏ nhỏ cũng được tám hào chỉ.

Còn một điều này nữa là phiên một nổi có cái lệ bắt buộc người học phải có bằng cơ thủy, thành ra ông chủ bút không học được. Thảo nào!

Tự trào

ÔNG Thượng-Giang Khúc-Kỷ có viết một bài thơ tự trào:

Sao không biết xấu với làng thơ,
Vịnh-vịnh dề-dề chẳng có do,
Sờ bụng có đầu vãi lẽ chữ,
Nhai đi nhai lại sớm cùng chưa!

Đọc thơ ông mới biết ông tự trào đúng lắm. Nhưng hỏi nhỏ ông chữ do là hình dung từ hay là danh từ? Nếu là « hình dung từ » thì viết « chẳng biết do » mới phải. Vậy chữ do ông dùng đó là danh từ. Mà nghĩa chữ do (danh từ) là gì, hẳn ông đã biết. Vậy « chẳng có do » nghĩa nôm là: đói bụng, thiếu cơm. Thảo nào mà ông sờ bụng và nhai đi nhai lại mãi vãi lẽ chữ cho no bụng.

Nhất-Linh

L. T. — Thủy tiên trái mùa mới quý, ta mua mấy củ chơi.

Hôm nọ tôi ra Đồ-sơn tắm bể,
Gặp lắm người quen, tôi xin kể cụ nghe.
Thoạt tiên tôi thấy anh giáo-giờ họ Lê,
Trông thấy gái, giấu mặt che dưới mũ.
Giả đạo-đức, anh chơi tình khoét lỗ,
Đề dề trông vào những chỗ đáng trông.
Đang xa xa, ông Tổ đứng chổng mông,
Đang kháo cứu về một giọng số huyệt.

Bãi cát phơi mình, con thì banh, con
[thì khép,
Ông ta cố tìm nghĩa đen và khảo xel
[tận trong.
Gần ngay bên, cụ lồng Thuật lòng thông
Thả quả dưa bầu buộc giây trông mới lạ!
Ri ri ngấm: « thệ giả như tư phù, bất
[xả trừ gia ».

Con nhà nho ngấm chắc chắn còn sai.
Tân-Đà tưu-sĩ ngáp ngán, ngáp dài,
Nhớ chữ sách, bật ra lời ước phieu.
Ước rằng: nếu nước bể biến thành ra

[rượu
Thời chẳng bao giờ nạm Hiếu lo voi.
Mà cái càn « vô tận kho trời »,
Cổ nhân dạy thật là lời chỉ lý.
Ông huyện Liễn, khoa địa-dư thâm thù,
Thấy một người ngoài bể công lưng bơi,
Con mắt ông có lẽ « cấp bá lời ».
Nên ông ngữ cù-lao trời lên mặt nước.
Ông Công-Tiểu kháo cứu về khoa-học,
Cũng lần mò đi móc hang cua.
Chẳng may ông lại gặp phải con rùa,
Quyết gậy sự, ăn thua về việc đối.
Làm ông Tiểu kêu la hoảng hốt,
Khoa Học ơi! nó đập mất mông tôi.
Hoàng-hữu-Huy chạy tốc tới nơi.
Tướng béo bở nhất được tin người

[chết đuối.
Và giảng luân-lý, trách ai không biết tội,
Được tin thêm sẽ dâng số tới kỳ sau.
Tôi lại nhác trông xa thấy cái ống
khỏi lâu,

Đến gần té ra đầu ông cử Trạc.
Hết truyện kỳ quan, tôi nói sang
[truyện khác,
Chỉnh truyện tôi, xin kể phác cụ
[nghe chơi.
Thấy họ đùa, tôi cũng muốn đùa hơi,
Có ý định loè đời ta cũng thạo.
Cụ cũng biết: đầu tôi tròn như cái gáo,
Trắng bong như lợn cạo chụi lông.
Tôi trách những người có mắt cũng

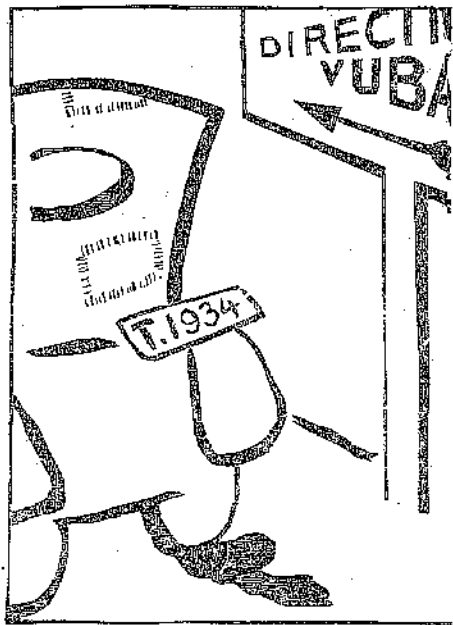
[như không,
Đầu bác xã, tướng bà-lông liên đấm, đá,
Chẳng biết họ nhăm, hay họ chơi sỏ lá,
Đầu tôi bươn lên như quả ổi lâu.
Mà lạ thay: một quả bóng với cái đầu,
Sao thiên-hạ nhăm đầu, nhăm quá tệ.
Câu truyện tâm của tôi là thế,
Cụ chẳng cười nào, nên xin kể cụ nghe.

Kính cụ lý Toét

Xã-Xê

(Dịch hộ Xã Xê chữ nho ra chữ quốc-ngữ)

X

LÝ TOÉT làm bầm. — « Một nghìn ch năm nay mã

GIÒNG NƯỚC NGƯỢC

ÁC GIẢ ÁC BÁO

(Ngụ ngôn)

Dẫn sự tích một bức tranh của Đông-Sơn đăng Phong-hóa số mừng b tháng tám: « Sông lam cát trắng ».

Ngài tham Tiêu, một nhà danh sĩ,
Ăn thanh danh tại Thủy tiên trang.
Tốn công gây một bảo tàng
Chứa vô thiên lủng kỳ quan trên đời.
Đầu trò lạ có đôi rùa hộp,
Chẳng biết ngài đã chộp nơi mờ.
Ngài thường đem nó làm trò,
Đánh riêm đốt đất, bắt thò đầu ra.
Thân rùa hộp thật là thân tội,
Có miệng mà khôn nổi kêu ai.
Âm thầm ngấm oán trong mai,
Tức này những muốn vạch trời kêu lên.
Con rùa nọ, một đêm sống được,
Bèn lặn ngòi, ngòi nước, thoát thân.
Lặn mò ra đến Đồ-sơn,
Cùng loài rùa bề thờ than sự tình.
Họ nhà Quý tam bành nổi gian,
Quyết báo thù, rửa hận mới nghe.
Tĩnh cờ, nhân vụ nghĩ hê,
Ngài tham tâm bề mờ về Đồ-sơn.
Đang vùng vẫy rập rờn nô sông,
Bỗng thỉnh linh thấy động bên chân.
Ngạc nhiên, ngẩn mặt tấn ngàn,
Bất ngờ, rùa bề lại gần cần hồng.
Mất một mảng thịt mông, máu chảy,
Chết điếng người, rầy nầy kêu la...
Anh em hốt hoảng đổ ra
Đỡ về, phục thuốc ngót ba tháng trời.
Khỏi vết cần, Tiểu ngồi ngẫm nghĩ,
Mới biết: con rùa quý báo thù.

KẾT LUẬN

Ai ơi chớ hiệp kẻ lù dù,
Bất nạt nhau hoài, mãi được ru,
Ác giả, xưa nay thường ác báo,
Nó đàn, nhưng chủ nó không ngu....

TỨ-MỠ

ĐẬU HẠ

GIANG MAI (Tim la)

Thuốc lậu
Bệnh lậu mới mắc phải dùng thuốc số 10 (giá 0\$50 1 ve). Lậu Túc buốt, đi đái rất, nóng tức bàng quang, tiền tiện vàng, đỏ, đục, dùng thuốc số 4 (giá 0\$50 1 ve) thì dù bệnh nặng tới đâu cũng rất chóng khỏi, khỏi êm dẽm, không hại sinh dục.

Bệnh giang mai nổi hạch, jên quả soài, rức đau, rất thịt, đau xương, nổi mào gà, mề đay, hoa khế, phá lở khắp người dùng thuốc giang mai số 18 (giá 1\$00 1 ve) rất mau chóng khỏi; chất thuốc êm dẽm, không công phạt, không hại sinh dục.

Lê-Huy-Phách

ĐẠI LÝ. — SAIGON: Dương văn Vy, 109, D'Espagne. — HAIPHONG: Nam Tân, 82, Bonnal. — NAM-DINH: Chân Nam Lợi.

Ai muốn làm Đại-lý viết

BÔI-KIỀU

KỊCH VUI MỘT HỜI

CẢNH: Buồng giấy chung của Hoạt và Động

Kịch I

HOẠT, ĐỘNG

Hoạt và Động ngồi đối diện nhau ở bàn giấy. Hoạt cầm cụ viết văn. Động thì mở xem quyển Kiều, ý chừng để nay mai soạn một bài phê bình văn thơ cụ Nguyễn Du. Cả hai người cùng yên lặng và có dáng chăm chú đến công việc của mình lắm. Bỗng cái đồng hồ treo trên tường ðè-ðè buông tiếng....

HOẠT (giật mình, ngược mắt nhìn giờ) — Chết rồi!

ĐỘNG (kinh ngạc, đặt quyển Kiều xuống bàn) — Cái gì thế anh?

HOẠT (nhớ nhác) — Bốn giờ rồi!

ĐỘNG (mỉm cười) — Ủ, bốn giờ! bốn giờ thì sao?

HOẠT (thở dài) — Anh quên rồi à?

ĐỘNG (cười) — Phải, tôi quên rồi. Nhưng anh bảo tôi quên cái gì thế?

HOẠT — Bốn giờ là giờ truyền gẫu của lão Quát mà anh không nhớ à?

ĐỘNG (sợ hãi) — Ồ nhỉ!

HOẠT — Rõ ghê! Thằng cha hôm nào cũng cứ nhè lúc mình bận tu thì là nó đến ám. Hình như dạo này, hàng nó ế lắm thì phải. Mà truyện nó nào có ra truyện, nhát giết người được.

ĐỘNG — Phải, tôi nhớ rồi. Hôm qua, hẳn ta hứa thế nào bốn giờ hôm nay cũng sẽ lại chơi chúng mình. Hay đi trốn anh à, ra phố dạo chơi một vòng.

HOẠT — Không thể được. Bài xã thuyết này thế nào chiều nay tôi cũng phải viết xong.

ĐỘNG — Nhưng may ra hôm nay hẳn ta không đến thì cũng chưa biết chừng. Hẳn ta hẹn bốn giờ mà đã bốn giờ ba phút rồi, anh à.

HOẠT — Tôi cũng lạy trời, lạy Phật phù hộ cho được như thế.

ĐỘNG — Hay tôi thử bói một quẻ Kiều xem hẳn có đến không nhé?

HOẠT (mỉm cười cùi xuống viết).

ĐỘNG (gấp quyển Kiều vào ngực và làm-bầm khăn khăn nhằng nhịt, rồi vừa mở quyển sách vừa nói):

— Trai tay trái, gái tay phải. Vậy xin bốn câu đầu trang bên tay trái (mở ra đọc):

Gần miền nghe có một thầy,

Phi-phù chỉ quí, cao tay thông-huyền....

(vỗ tay nói) Thôi, không sợ nữa rồi. Hẳn không đến, vì một là hẳn đi chơi Tam-đảo, hai là hẳn chết, thành dạy không sai đâu.

HOẠT (gắt) — Có đề cho người ta làm việc không? Quát chưa thấy, chỉ thấy anh leo-nhèo.

ĐỘNG Thôi vậy.

Hai người lại yên lặng làm việc. Hoạt viết. Động xem Kiều. Bỗng Động úp quyển sách xuống bàn cười ha hả.

HOẠT — Cái gì thế?

ĐỘNG — (vấn cười)

HOẠT — Có gì thú mà cười nhằng lên thế kia? Ồ hay, anh này điên à? Anh phải biết chỉ những người điên rồ mới cười không có cớ.

ĐỘNG — Vậy nếu tôi không điên rồ thì hẳn là cái cười của tôi có cớ (lại cười).

HOẠT — Vậy cớ gì?

ĐỘNG — Thú lắm! Điều kẻ! Chốc nữa sẽ biết. (vừa nói vừa lấy mảnh giấy nhỏ đặt vào trang dương đọc, rồi gấp quyển Kiều lại).

Lúc ấy có tiếng giấy côm-cộp lên thang gác.

HOẠT (chau mày nhìn Động) — Đấy, hẳn đã lên đấy.

ĐỘNG (sẽ gật rồi lại cắt tiếng cười vang).

Kịch II

HOẠT, ĐỘNG, QUÁT

QUÁT (vào buồng giờ tay bắt tay hai người mà hỏi rằng): Có cái gì thú thế?

ĐỘNG — Hôm nay, chúng tôi nhân rồi quá (Hoạt quắc mắt lườm Động) May lại có anh đến chơi nói truyện đở buồn.

Không có việc gì làm (Hoạt bức tức, đứng dậy thọc tay túi quần, đi đi lại lại). Chúng tôi bày ra bói Kiều chơi tiêu khiển. Tôi bói được một quẻ hay quá, anh à. Thành dạy thế nào hôm này ra cửa cũng gặp gặp.

QUÁT — Anh tin bói Kiều à?

ĐỘNG — (giọng thành thục) Tin lắm chứ! Anh phải biết, ngày xưa một anh chàng đi thi, chỉ vợ ở nhà bói một quẻ Kiều xem chồng có đậu không, thế mà nghiệm quá, anh à...

QUÁT — (tò mò) Câu ấy thế nào?

ĐỘNG — Thành dạy như thế này:

Thoạt trông nàng đã biết tình
Chim lồng khôn lẽ cất mình bay cao!

QUÁT — Vậy thì anh chồng hẳn trượt!

ĐỘNG — Đậu chứ! Vì con chim không bay cao được, thì tất là phải đậu.

Cả ba người cùng cười vang.

ĐỘNG — Bây giờ tôi cũng bói cho anh một quẻ nhé.

QUÁT — Quẻ gì?

ĐỘNG — Xem anh đến chơi chúng tôi hôm nay có may mắn không?

HOẠT (riều cợt) — May mắn thì hẳn là may mắn!

ĐỘNG — Thành đã dạy đâu mà biết (gấp quyển Kiều khăn) Xin có Kiều, có Văn, Kim-Trọng, Vương-Quan, Thúc-Sinh ế-xê-tê-ra ứng cho anh Quát tờ đây một quẻ xem anh đến chơi chúng tôi hôm nay có được may mắn không. Xin trang mặt hai giòng cuối cùng. Cúi ứng cái, hung ứng hung, có sao các ngài cả thẳng băng mà dạy (vừa khăn vừa lách ngón tay vào chỗ có gấp mảnh giấy, rồi mạnh mẽ mở quyển Kiều ra).

QUÁT (đứng sau lưng Động cúi xuống làm, nhằm đọc hai câu cuối cùng bên trang tay phải, mặt tai tái dần).

ĐỘNG (cúi rạp xuống bàn cười lăn lộn).

HOẠT — Cái gì mà cười thế?

ĐỘNG — Thành dạy... (lại cười).

HOẠT (giục) — Thành dạy thế nào?

ĐỘNG (cổ nhẹn cười) — Thành dạy: Còn dương suy trước nghĩ sau, Mặt MO đã thấy ở đàn dẫn vào.

(lại cười)

HOẠT (cùng ôm bụng cười).

QUÁT — (ngượng nghịu và lạnh-lẻo đưa tay ra bắt tay hai người) — Thôi, các anh ở lại mà cười với nhau, tôi phải đi ngay đồng này có tí việc cần.

Quát xuống đến cuối thang gác vẫn còn nghe rõ tiếng cười như những nắm gạo muối ném theo. Từ đó có lẽ Quát không thêm vác mặt mo đến ám Hoạt và Động nữa.

Khái-hưng

THƠ TÂY

Hanoi — Nhận được tập thơ tây nhan đề là « Bài hát xam xít » (La chanson grise) của ông Từ bộ Hứa. Ngay trang đầu, ông T. B. Hứa có kính cáo độc giả mấy câu, xin dịch dâng nguyên văn sau đây:

Độc giả quí hóa của tôi ơi

Tôi rần như cây sậy mà giới thiệu thơ
tôi với các anh — Thơ tôi nó vừa nhạt
như nước ốc, vừa xâu như ma mùt...
Nhưng có một ngọn lửa nó trống đở tôi:
lửa là con mắt tha thứ của các anh.

Thật là tây cũng chả hiểu. Chúng mình cũng nên tha thứ cho ông Từ bộ Hứa. Ông ấy đã làm chúng mình cười một lúc.

Nhất Linh

Từ số đầu tháng này, báo Phong-Hóa in tại nhà in Tân-Dân Hanoi. Cui đó đủ thấy nhà in Tân-Dân in đẹp là nhường nào.

(Lời cáo-bạch của Tân-Dân).

XÃ XỆ. — Đầu châu hai thừ tóc rồi châu đầu dám nói dối cụ.

Y BẢNG

TUYỆT TRÙNG LẬU, GIANG MAI

Sau khi khỏi bệnh lậu hay giang mai thấy: tiểu tiện vàng đục, vẩn, mờ mắt, ù tai, rập thịt, tóc rụng, thân thể đau mỏi, dùng thuốc này khỏi dứt nọc. (Giá 0\$60 1 ve).

12, Route Sinh-Tu — HANOI

202, Maréchal Foch. — VINH: Sinh Huy, 53, Rue de la Gare — LOUANG PRABANG: Havan freres, Rue Mouchot.

thư thương lượng

Khí hư

Mắc bệnh Khí hư thấy: cửa mình ra chất nhờn, buồn mỗi chân tay, đau mỗi thân thể, tiểu tiện vàng, đục, chóng mặt, rức đầu, đau bụng nổi hờn, kinh không điều v. v., dùng thuốc « Đoạn căn khí hư », thì các bệnh sẽ tiêu tán đi hết. (Giá 1\$00 1 lọ).

Những Thư

(Tiếp theo)

của NHẬT-LINH

XIV

CHÀNG cũng không oán trách gì Trám vì dấu sao mấy tháng nay Trám cũng đã cho chàng cái mộng tưởng êm đềm của một tấm ái-tình trong sạch. Khi tình mộng rồi, chàng chỉ thấy bụi ngời thương Trám, tiếc rằng Trám bây giờ khác xa với Trám mà trí tưởng tượng chàng đã phác ra.

Cũng đôi khi, lòng yêu Trám bỗng lại ngùn ngụt bốc lên, làm cho chàng lại thoáng qua có cái ý nghĩ rằng Trám oan. Nhưng lần này không như hai lần trước, chàng không thể nào bênh Trám được nữa. Lúc đó, Phong như có hai tâm hồn: một tâm hồn sống với thời kỳ vãng, với cái bình ảnh thanh khiết của Trám và một tâm hồn sống với thời hiện tại, với sự thực nhớ nhức trước mắt. Tuy các chứng cứ hiển nhiên bắt buộc chàng tin rằng Trám đã có thai với người khác, nhưng chàng không thể không nhận rằng Trám vẫn yêu chàng. Chàng vô đầu, vô óc lắm lắm:

— Có thể nào như thế được không?

Bỗng chàng ngẩn người ra như mới nghĩ được điều gì. Chàng buột mồm nói:

— Hay là Viễn?

Là vì, không hiểu tại sao chàng vụt nhớ đến hôm Trám sang xin riêm thắp đèn. Chàng đắm đắm gọi trong trí những việc xảy ra tối hôm đó: vẻ mặt sợ hãi của Trám và vết máu ở thái dương Viễn. Chàng lại nhớ ra rằng hôm đó chàng có thấy một bao riêm ở bên cạnh cái máy hát. Chàng nhắc lại:

— Hay là Viễn? Biết đâu? Có lẽ vì thế nên Viễn hay nói xấu Trám, bảo Trám lẳng, để đổ lỗi cho người khác, mà người khác đó là ông giáo trong làng...

Rồi như người cuồng trí, Phong lại nghĩ cho ông giáo. Chàng cứ quanh quẩn với hai mối nghi ngờ đó. Sau cùng, chàng chép miệng tự bảo mình:

— Muốn biết rõ, không gì hơn là hỏi ngay Trám. Nhưng hỏi nó cũng vô ích, vì không đời nào nó nói thật với mình. Cứ để đấy rồi tự khắc sẽ biết.

Hiện giờ chàng chỉ biết rằng việc xảy ra này đã cho chàng một bài học hay, đã làm cho chàng tỉnh ngộ, hết mơ mộng toàn những sự trong sạch trong một cuộc đời đầy rẫy những sự nhớ bản, xấu xa.

Mấy lần Trám muốn đến gần Phong để đưa bức thư phân trần, nhưng đều bị Phong bỏ đi nơi khác, không thêm nhìn mặt nàng, không thêm nói với nàng một tiếng. Tri ngày thơ của nàng không thể tưởng được rằng chỉ vì thú thật với bà hàn một việc trước sau bà hàn cũng biết mà đến nỗi Phong giận nàng như thế.

Bức thư nàng viết từ khi nàng còn ốm, vì để lâu trong túi, nên giấy đã nhàu nát, mấy dòng chữ viết bằng bút chì đã mờ, trông không rõ. Nàng đem ra viết lại:

« Anh Phong,

« Anh nhớ nào giận em như thế, làm em khổ sở mấy ngày hôm nay. Khi em còn ốm, em đã chót thú thật với bà hàn, vậy em xin lỗi anh. Anh tha thứ cho em, vì em yếu nên em không biết nghĩ xa. Không biết mẹ có bảo anh gì không, còn hôm mẹ hỏi em, mẹ có nói sẽ giúp cho hai ta thành vợ thành chồng. Vậy cứ như ý em thì có lẽ liều thế lại hay. Thật là một dịp tốt cho chúng ta. Em van anh đừng giận em nữa. »

Viết xong, nàng nhờ đưa em nhỏ của Phong đưa bức thư cho Phong. Nàng không ngờ đâu, bức thư đó Phong chỉ liếc mắt nhìn qua, rồi sẽ tan tành vứt đi.

Đưa thư xong, Trám ngong ngóng đợi tin. Chiều đến, nàng sang bên nhà cụ An. Thấy Phong ngồi ở trên thềm, tựa vào bao-lơn đọc sách,

nàng đứng dừng lại đợi, không dám tiến lại gần.

Thấy Phong ngừng đầu nhìn mình bằng đôi con mắt dịu dàng, Trám đã mừng rỡ toan bước lên thềm, thì bỗng Phong gấp mạnh cuốn sách cầm ở tay, bỏ đi vào trong nhà.

Trám lui thui trở về. Khi qua vườn gặp đứa em nhỏ của Phong, nàng làm hiệu hỏi xem nó đã đưa thư cho Phong chưa. Nó trả lời đưa rồi và nói Phong đã cầm lấy thư bỏ vào túi.

Một mình Trám thơ thẩn trong vườn vắng. Buổi chiều xuân, sương đã bắt đầu xuống mờ mờ như khói nhạt; một hơi gió xuân lạnh lẽo thoảng qua làm Trám rùng mình cảm thấy sự lạnh-lẽo của đời nàng cô độc.

XV

Phong đã nhất định trả lời, nói rõ để bà Hàn biết vì chàng muốn

cho xong truyện để có thể bỏ lên Hanoi được.

Mối tình đối với Trám không có nữa thì không còn cái gì giữ chàng ở lại.... chàng đi được sớm ngày nào là hay ngày ấy, cho đỡ bứt rứt, bần khoăn và lẩn tránh học để nay mai thi.

Chàng cũng không thiết gì dò xét xem là Viễn hay là ông giáo, việc đó bây giờ Phong thấy như là không can hệ gì đến mình.

Thấy Phong chối, bà Hàn cũng không hỏi cặn kẽ, vì bà cũng mong như thế để lấy cơ đuổi Trám đi. Phong nói:

— Thưa mẹ, cháu nhầm. Trước cháu cũng tưởng nó đứng đắn nên dạy cho nó học, cho nó biết, không ngờ đâu nó bây giờ như vậy để cháu mang tiếng lầy và bị nhiều người ngờ oan.

Bà Hàn đáp:

— Để mai kia, tôi đuổi cổ nó đi. Anh tình, một đứa như thế còn giữ nó trong nhà thế nào được.

Nghĩ đến tình cảnh Trám khi bị đuổi, thân gái tàn tật, bơ vơ, không nhà cửa Phong động lòng trắc ẩn, bùi ngùi đứng dậy, nói với bà hàn:

— Đuổi nó đi thì cũng tội nghiệp. Nó thì còn biết làm nghề gì mà sống được.

Bà hàn chép miệng:

— Anh lại còn lo hộ nó làm gì. Con gái hờ hờ như thế, đi đâu chẳng có người rước. Anh đừng tưởng nó không lấy được chồng.

Phong nghĩ thầm tự cho mình thương Trám như thế là vô lý. Câu trả lời của bà Hàn nhắc chàng tưởng đến người tình nhân của Trám, người chồng nay mai của Trám, chàng lấy làm khó chịu vô cùng.

Ra đến sân, Phong thấy Viễn lui húi bên cạnh cái hỏa-lò than. Chàng lại gần xem thì ra Viễn đương nung đồ một cái dùi để dùi lỗ vào một cái thanh tre dùng làm thành lồng chim. Viễn đương giờ thanh tre lên ngắm hàng lỗ và thích trí mỉm cười vì hàng lỗ dùi rất ngay thẳng thì Phong đặt tay lên vai bảo:

— Cái máy ảnh của tôi còn ít kính, hôm nay trời hửng nắng, chú đem chụp nốt đi, vì tôi sắp lên Hanoi.

Vừa nói đến đây, Phong thoáng thấy Trám mang chày, mào ra phơi ở giáy thép trên luống rau.

Muốn cho Trám nghe rõ, chàng cao giọng bảo Viễn:

— Có lẽ mai tôi đi, mà lần này đi, thì vài ba năm nữa mới về được.

Tuy không thấy mặt Trám, Phong cũng biết là Trám đương lắng tai nghe, vì chàng không thấy bức màn rung động trên giáy thép. Phong biết là Trám thế nào rồi cũng lại đầu giáy thép gần chỗ chàng đứng để phơi, nên chàng vờ nói chuyện với Viễn đợi Trám đến.

Không biết tại sao lúc đó, chàng có cái ác tâm muốn trêu cho Trám tức, nhân tiện, chàng dò xét xem ý tứ Trám ra sao khi thấy mình bỏ đi.

Bỗng một cơn gió mạnh thổi bay chiếc áo lụa hồng là là xuống chân Phong. Phong cúi-xuống nhặt thì Trám cũng vừa đến. Con gió tình cờ nhắc cả hai người nhớ đến hôm nhất chiếc ảnh rơi. Nhưng lần này, Phong lãnh đạm đưa áo cho Trám, nói:

— Không có tôi thì áo lắm hết. Áo này của chị. Nhưng phải không?

Phong thấy Trám cau đôi lông mày, quắc mắt nhìn mình, có vẻ căm tức. Anh hồng chiếc áo phan chiếu lên lại càng làm cho nước da mặt nàng hồng hào thêm, càng làm tăng vẻ tức tối hơn giới.

HIỆU THUỐC TÂY HÀNG GAI

PHARMACIE DE HANOI-13, RUE DU CHANVRE, 13

HOÀNG-MỘNG-GIÁC và NGUYỄN-HẠC-HẢI

BAO CHẾ HANG NHẤT TRƯỜNG ĐẠI-HỌC PARIS

Chính chủ-nhân tiếp khách và trông nom chế các đơn thuốc cần thận

CÓ BÁN: Rượu bổ Vin Tonique Alexandra 1905

Phong toan mỉm cười để chế nhạo vẻ mặt cau có của Trám, nhưng chàng không nỡ làm đau khổ Trám vô ích. Chàng nghiêng mặt và cố lấy giọng một người anh lớn nói với em, bảo Trám:

— Mai kia tôi đi... cô ở nhà chịu khổ xem sách, kéo học được ít chữ lại quên hết.

Trám không sao chịu được nữa, nàng cố giữ không dám khóc sợ Viễn biết, chỉ yên lặng tra nước mắt nhìn Phong.

Hai con bướm trắng nhỏ sớm chập chôn đuổi nhau, tinh cờ bay qua mặt hai người như hai cánh hoa xuân hoạt động, biểu hiệu dịu dàng của sự thương yêu. Phong làm như không để ý đến mấy giọt nước mắt của Trám, quay mặt nhìn đôi bướm bay lượn trong vườn.

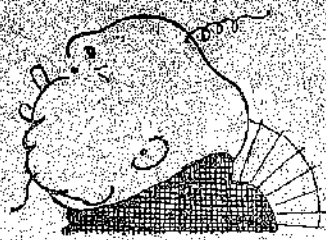
Bông Viễn đứng dậy, vì chàng vừa dúi hết thanh tre. Trám vội vàng giấu mặt sau chiếc áo phoi trên giày thép, rồi nhân khi Viễn và Phong đương mãi nói truyện, nàng bỏ ra phía bờ sông vắng đứng sụt sùi khóc cho tan nỗi đau khổ ở trong lòng.

Trước kia, Trám vẫn còn hy vọng rằng Phong chỉ giận nàng ít lâu, nhưng bây giờ thấy Phong dọa bỏ đi, nàng thực không hiểu được ra sao cả. Nàng không thể nào tưởng tượng được rằng chỉ vì cái lỗi nhỏ ấy mà Phong ghét nàng đến như thế. Nàng quyết về viết mấy câu hỏi Phong, và nhất định gặp mặt Phong, bắt Phong trả lời nàng những câu hỏi đó trước ngày Phong đi. Trong lúc đau khổ quá, nàng thành ra mạnh bạo và muốn tỏ cho Phong biết rằng Phong không thể khinh nàng được. Cũng đã nhiều lúc Trám có cái ý nghĩ rằng Phong cho nàng không xứng đáng làm vợ chàng, nhưng vì yêu Phong quá, nàng không thể tưởng được rằng có thể như thế được. Nhưng bây giờ, nàng đã quả quyết hỏi Phong cho ra lẽ. Nàng lau khô nước mắt, rồi trở về sân phơi áo.

(Còn nữa)
NHẬT-LINH

CƯỜI

Của N. Thanh Hanoi

I. Xin việc

— Anh muốn xin vào làm tài xế phải không? Tại sao anh không làm với chủ cũ của anh nữa?

— Vì ông ấy chết rồi...
— Thế ông ấy chết bệnh gì?
— Chết về nạn ô tô.

II. Vòng quanh

— Sao anh không về nhà anh hồ?

— Ấy, nhà tôi nó đang nổi tam bành, lục tặc.

— Vì sao chị ấy lại nổi tam bành, lục tặc?

— Ấy cũng chỉ vì tôi không về nhà.

III. Hay lo

— Có tính hay lo thật khó chịu. Như tôi đây, nợ nhiều quá, thành thử ra đã đến ba tháng nay, chả tối nào chợp mắt mà nằm cho yên...

— Anh không khéo lại ốm thì khổ!

— Chắc không sao, vì tôi ngủ ban ngày.

IV. Phương tiện

— Ông chủ rạp ơi, có một

người đứng xem trên gác ngả lộn xuống trúng vào chiếc ghế phở-tôi hàng nhất, ông ra mau lên xem sao?

— Còn phải xem gì nữa, bảo hẳn trả thêm tiền!

Của Ch. Hanoi

I. Hai bác lần thân

Xã-Xê. — Nay bác lý, đồng hồ của bác mấy giờ rồi?

Lý-Toét. — Thế của bác mấy giờ rồi?

— Đồng hồ của tôi chết từ lúc tám giờ kia mà.

— Thế thì của bác nhanh hơn của tôi năm phút rồi, vì đồng hồ của tôi chết lúc tám giờ kém năm.

II. Liều

L. T. — Thế nào, bà ấy có bán chịu gạo không?

Con — Bà ấy không bán.
— Được, đã thế, ông nhìn cho chúng nó trắng mắt ra.

Của K. Tiên Hanoi

Lời trẻ

Con — Mẹ ơi, tháng tám năm nay mẹ có mua « sư

tử » cho con thì mẹ mua cho con « sư tử đực » chứ đừng mua « sư tử cái »!

Me — Ai bảo mày thế?

— Cậu con bảo: vì... nó dữ... lắm!!

Của Đ. Thanh (Fort Bayard)

I. Mắng con

Thầy bói — Cái chén còn ít rượu tao để đây, có đĩa nào cái dậu không?

Con — Thưa thầy, con tưởng chén nước lã, con chột đồ mất rồi ạ!

T. B. — Cái thằng khốn nạn này, mày giết ông đi thôi! mày « mù » hay sao? Làm ăn như thế thì biết đến kiếp nào mày mới « mở được mắt » ra, hở thằng kia?!

II. Thờ

Me tây — Có đời thuê nào mà hai thước rưỡi lụa lại không đủ hay sao, mà quần tôi ngắn quá thế này cơ chứ! Không trách có câu nói: Thọ may ăn giẻ...

Thợ may — Tôi mà có được « ăn của bà » lấy « một mụn » hay « một mẫu » thì tôi chết?!

Của N. V. Hap Bac-ninh

I. Mắng ai?

Quan huyện mắng lý trưởng — Anh là đồ khốn nạn! Tôi sẽ cách chức anh. Anh lại dám bóp hầu bóp cổ lũ dân đen mà lấy tiền à?...

Của N. T. Diên, Phú-thụy

Nói chữ

Chú khờ học được hai chữ « ca-ca » là anh, gọi ai cũng gọi là « ca-ca », chứ không gọi là anh nữa.

Một hôm đến nhà Ba Éch, thấy anh này đang ăn cơm, liền nói:

— Cho em ăn với ca-ca.
Ba Éch — Chỉ có cơm thôi.

CÙNG CÁC BẠN GỬI BÀI VÀ GỬI TRANH

Những bài và tranh khôi hài gửi đến, bản báo đều coi như là bài và tranh dự thi vui cười hết thảy. Ngóai ra có bạn nào muốn góp bản báo, thì xin đến hoặc viết thư thương lượng; nếu ưng thuận bản báo sẽ có giấy nhận riêng.
P. II.

THỀ-LỆ CUỘC THI VUI CƯỜI VÀ THI TRANH KHÔI-HÀI

Mỗi bài không được quá 30 giòng.

Tranh vẽ chiều ngang 12 phân tây, chiều cao độ 10 phân.

Mỗi kỳ sẽ đăng lên những bài và tranh mà bản báo xét là hay nhất.

a) về cuộc thi vui cười:

Giải nhất: các thư sách đáng giá 3p00.

Giải nhì: các thư sách đáng giá 2p00.

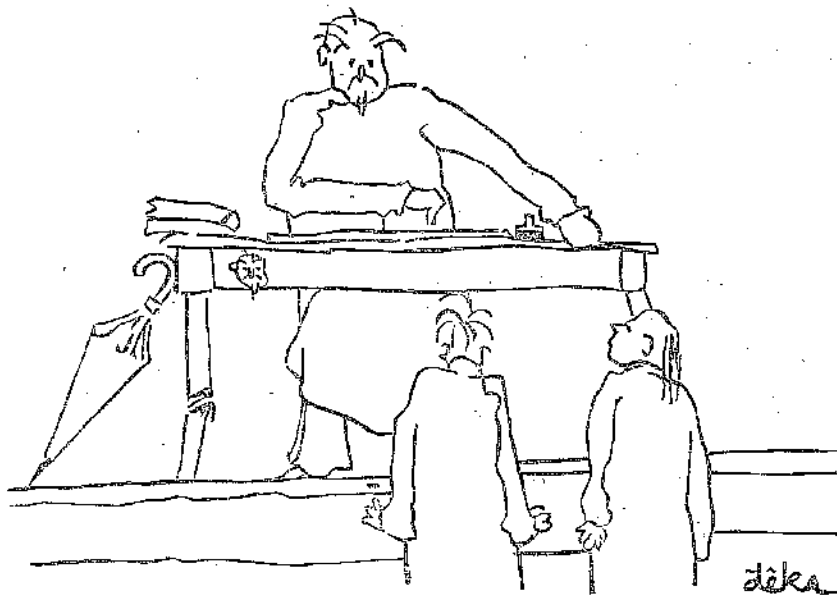
b) về cuộc thi tranh.

Giải nhất: các thư sách đáng giá 3p00.

Giải nhì: các thư sách đáng giá 2p00.

Bản-báo sẽ gửi cho những người được thưởng một cái phiếu lấy sách và cái bưng kê các thư sách tây, nam của một hiện sách. Rồi các bạn sẽ chọn trong đó, muốn quyền nào thì gửi phiếu lại hiện sách đó lấy sách. Các bạn muốn lấy giấy bút hay các thứ khác trong hiện đó cũng được, miễn sao cho đủ số tiền thi thôi. Tiền gửi về phần các bạn chịu. Hoặc các bạn muốn đổi lấy báo biểu không lấy sách cũng được.

HỌC TRÒ NHÀ QUÊ

ÔNG GIÁO. — Anh tát cho anh Ba một cái.
— Con không tát được ạ. Anh ấy là bác vợ con.

THUỐC LẬU HỒNG-KHÊ

ngày thêm đông, cả người Tây, người Tàu cũng nhiều người uống thuốc này được rút nọc, công nhận rằng không thuốc nào hay bằng thuốc lậu Hồng-Khê. Giá 0\$60 một ống. Bệnh giang-mai, bệnh bạch lèn sỏi, nóng rét, đau xương, cát thít, rúc đầu, nổi mề-đay, ra mào gà, hoa-khế, phá lở khắp người, uống một ống thuốc là kiến-hiện, không hại sinh-dục. Cũng 0\$60 một ống. Xin mời quá bộ lại hoặc viết thư về, lập tức có thuốc gửi nhà giấy-thếp đến tận nơi.

HỒNG-KHÊ DƯỢC-PHÒNG. 88, Route de Hué (sẽ cửa chợ Hôm) Hanoi — Téléphone 755

ĐẠI-LÝ HỒNG-KHÊ — M. Đức 73, Belgique, Haiphong — Ích-sinh-Dương 190, phố Khách, Nam-định — Xuân-Hải 5, Rue Lạc-son, Sơn-tây — Phúc-Long 12, Cordonnier, Hai-duong — Bát-Tiên, Maréchal Foch, Vinh — Bát-Tiên, Paul Bert, Huế — Bát-Tiên, Tourane marché — Rue Marché Nha-trang — Đức-Thắng 148, Albert 1er Dakao Saigon — Có đặt đại-lý khắp ba Kỳ — Ai muốn nhận làm đại-lý xin viết thư về thương-lượng.

Những việc chính cần biết

trong tuần lễ

TIN TRONG NƯỚC

Ông Kiểm học Phạm-văn-Thư bị bắt quả tang ăn hối lộ

Hải-dương — Hôm 4.10.34, viên giáo học Nguyễn-văn-Lâm trường làng Hiệp-thượng, phủ Kinh môn có trình quan sứ rằng ông mới được xung vào chính ngạch nên ông Kiểm đòi hối lộ 30p. Quan sứ bảo đưa 30p. để biên số trước khi mang vào ông Kiểm, nhưng ông Lâm chỉ có 25p. để nộp.

Theo ông Lâm đến nhà ông Kiểm, các nhà chuyên trách bắt được quả tang 25 cái giấy bạc một đồng còn nằm trong túi ông Thư.

Những tiền mô được ở Thanhhoa

Tiền mô được ở Hải-nhuận trước kia người ta vẫn tưởng chỉ có niên hiệu Cảnh-Hung, nhưng nay xét kỹ ra thì tất cả có 11 thứ. Trừ tiền Cảnh-Hung là của nhà Lê, còn 10 thứ tiền của người Tàu:

Khai-nguyên : 713-739, Thiên-thanh 1023-1031, Tri-bình 1064-1067, Hi-ninh 1068-1077, Nguyên-phong 1078-1085, Nguyên-hữu 1086-1092, Hồng-vũ 1368-1398, Sung trình 1628-1643, Khang-hi 1662-1722, Càn-long 1736-1795.

Những máy lửa kiểu súng lục bị cấm

Việc nhập cảng, bán và dùng những máy lửa kiểu súng lục, nay bị cấm trong địa hạt Đông-dương.

Quanh việc ông Ackein

Mới đây bà vợ ông Ackein có xin doctor khám xem chồng bà quả có bệnh điên không, thì bác-sĩ ở Vôi đã khám xong và nghe đầu, theo tờ trình của bác-sĩ, ông Ackein quả có máu điên thực.

Nếu Ackein điên thực thì chiếu theo luật hình tây, ông sẽ không can tội lỗi chi hết.

Bài trừ bệnh hoa liễu

Hội đồng bài trừ bệnh hoa liễu định sửa đổi lại những việc sau này:

1. Việc kiểm tặc xưa nay vẫn giao cho một ban đội con gái, nay định đổi thành một ban Y-tế có chức quyền rộng hơn.
2. Mở rộng nhà lục-si và đổi làm nhà thương chữa bệnh hoa liễu.
3. Lập ra ở Bắc-kỳ một ban bài trừ bệnh hoa liễu.

4. Trưng trị bọn phu xe giắt khách cho gái ban đêm.

5. Đổi thể lệ các khách sạn.

6. Bắt các cô đầu đi khám vi-trùng.

7. Bắt đóng cửa các nhà sấu.

Lãi quốc lệ giảm xuống 5%

Quan Thống-sứ Bắc-kỳ vừa ký nghị định giảm lãi quốc lệ ở Bắc-kỳ từ 8 xuống 5 phần và lãi thương mại từ 12 xuống 8 phần.

Chị em hợp hội đồng

Hanoi. — Có tin đồn rằng nhà nước sẽ bắt cô đầu đi khám vi-trùng, nên bữa 5-10, 60 chị em đã họp ở Khâm-thiên do cô đốc Sao chủ tịch. Cô nói như thế là làm để nhục chị em, phải đồng lòng phản đối chính sách đó: hội đồng thuận sẽ đóng cửa và trả lại hết môn bài nếu chính phủ bắt phải đi khám bệnh.

Lại vì muốn duy trì giá trị của chị em, hội đồng lập ước khoản cấm chị em đi sấm hay cùng khách đi chơi phố, có nào phạm lỗi sẽ bị nghiêm phạt.

Một bọn bốn người mang một cái quả đựng dao bầu và thùng vào cướp nhà ở Hàng Bún

Hanoi. — 6 giờ 30 chiều hôm 2/10, một bọn bốn người mang một cái quả đến nhà ông phán Kỳ ở phố Hàng Bún nói rằng nhà người bà con ông Kỳ có giỗ cho mang lại biếu ông mấy món ăn. Mở quả ra trong có hai con dao bầu sáng nhoáng với một cuốn thùng. Người nhà tri hô lên thì hơn 10 người mật thám Tây-Nam — biết trước vì có người báo nên đã chực sẵn ở ngoài — ập vào tóm được. Bọn này đã bị tổng giam.

Đông-dương sắp có ô-tô chạy trên đường sắt

Chính phủ Đ. D. đương cho lắp hai chiếc ô tô chở khách, bánh bằng thép và cao-xu « acier caoutchouté » để chạy thử. Xe này 400 mã lực và chạy được tới 140 cây số một giờ.

Thử xe này nay mai sẽ cho chạy ở Bắc-kỳ để cạnh tranh với ô tô chở khách.

Việc tuyển hai viên thư ký đánh máy ở sở Đốc-lý

Hanoi. — Vừa rồi, sở đốc lý tuyển hai viên thư-ký đánh máy, có hơn 100 người ứng thi. Kết quả đánh máy chữ 20 người trúng, 20 người này đã phải thi một bài âm tả và một bài luận Pháp văn đề lọc lấy hai người thôi.

Báo mới

Được tin rằng 10.10 này, Trung tâm tuần báo, một tờ báo trào phúng, ở 79 phố hàng Bông Hanoi, sẽ ra số một.

Vậy xin giới thiệu bạn đồng nghiệp mới cùng đọc giả P. H.

Sách mới

Bản báo mới nhận được cuốn thư Pháp: « La chanson grise » của ông Từ bộ Hứa. Xin cảm ơn tác giả và giới thiệu cuốn thơ đó cùng bạn đọc.

TIN TRUNG HOA

Chính phủ Thượng-hải mua 20 chiếc máy bay lớn của Đức

Chính phủ Thượng-Hải đã gửi mua 20 chiếc máy bay lớn của Đức. Những máy bay này cũng kiểu với chiếc máy bay có ba động cơ, 20 chỗ ngồi, đã trở khách hồi tháng trước đây từ Berlin đến Thượng-hải, rồi ghé qua Đông-dương, đổ ở trường bay Gia-lâm.

TIN NGA

Một trường bay của phụ-nữ

Moscon — Một trường bay riêng cho phụ-nữ Nga đã hoàn thành ngày 11.9, mục đích là dạy cho phụ-nữ biết cầm máy, thả bom trên những phi cơ kiểu mới. Hiện nhà trường đã được 11 nữ học sinh theo học.

TIN NHẬT

Một trận bão lớn : 1661 người chết

Quận Osaka và các quận lân cận vừa bị một trận bão lớn rất tai hại, cộng 1.661 người chết, 5.014 người bị thương, 562 người mất tích, 826 nhà bị nước cuốn đi, 18.391 nhà đổ, 32.037 nhà bị hại ít nhiều và 169.913 nhà bị lụt, 3.405 tàu và thuyền bị hủy.

Tính số thiệt hại tới 550 triệu yen.

CINÉMA PALACE

LE MEILLEUR SPECTACLE DE HANOI

Tuần lễ này chiếu phim :

Les ailes brisées

Một thiên tình sử rất cảm động có lẽ do những tài tử Victor Francen và Alice Pjeld sắm vai chính. Xin lại xem ngay kéo hết.

Từ thứ sáu 12 đến thứ năm 18 Oct. 1934

CINÉMA OLYMPIA

sẽ chiếu một cuốn phim Ấn Độ — nơi và hát tiếng Anh

Mới có lần đầu tại Bắc-kỳ nhân đề là :

Nur Jehan (La Lumière du Monde)

Một thiên tình sử của Mogel hoàng đế. Trong phim này các bạn sẽ được xem những cái lạ và đẹp mắt.

Cuộc đấu gươm về đời thương cổ — Các điệu nhảy múa của người Ấn-Đô và Egyptien — hơn bất rần Ấn-Đô. Trận bão cát gồm ghê ở hải xa mạc — những lâu đài nguy nga — những đoàn lạc đà và voi khổng lồ.

Những đảo kép đồng loan người Ấn-Đô, nhưng về bộ điện-động kèm chỉ các đảo kép Âu-Châu. Xin nhớ kỹ cuốn phim là lòng này chỉ chiếu có một tuần thôi.

Hội Vạn-Quốc Tiết-Kiệm

Hội tư bản dưới quyền kiểm soát của quan Toàn-quyền Đông-pháp
Vốn của hội là : 1.008.000 lượng bạc Thượng-Hải và 8.000.000 tiền Pháp

XỔ SỐ HỘI VỐN CHO PHIẾU TIẾT KIỆM

Chủ tọa : Ông Soulet, Chánh nhà băng Pháp-Hoa ở Saigon

Dự kiến : ông Mont và ông Nguyễn-văn-Khương và có quan Thanh-tra đương quyền kiểm soát của các hội tư bản

Phiếu số	Cách thức số 2 — Bộ số 661 đã xổ trúng	
961	Ông Etienne Girard, 34 đường Harmand ở Haiphong	\$ 1.000,00
7797	— Peachea ở Kratié	1.000,00
3793	— Trương Chi ở Faifoo	500,00
1347	— Trần văn Tào ở Giadinh	500,00
5420	— Nguyễn duy An ở Sadec	250,00
15642	— Nguyễn văn Lạng ở Soctrang	50,00
732	Cách thức số 3 — Bộ số 1558 đã xổ trúng Ông Đoàn văn Sang ở Travinh	250,00
Xổ số chia tiền lợi cho phiếu số 3 — Số tiền chia : 427\$50		
189	Ông Nguyễn văn Rát ở Cholon	63,44
217	— Lương văn Hào, 32 đường Gia Hanoi	53,44
235	— Đặng đình Chân, chez Muison Lapique Haiphong	53,44
240	— Đinh xuân ở Vinh	53,44
273	— Huỳnh-Tai ở Xuanloc	53,44
292	— Đỗ văn Thao, 63 đường hàng Than Hanoi	53,44
300	— Phiêu vo Danh ở Saigon	53,44
312	— Phạm văn Liêu ở Saigon	53,44
14213A	Xổ số hoàn vốn gấp bội cho hạng phiếu số 5 Ông Huỳnh văn Học ở Caithathuong	1.000,00
Xổ số hoàn nguyên vốn hạng số — Bộ số 1292		
8021	Ông Georges Vidal ở Taurane	1.000,00
5961A	— Lâm Đào ở Soctrang	500,00
3742A	— Lê đức Thái ở Phú Tài Sơn — Bacninh	200,00
4332A	— Trần văn Lương ở Thuoc	200,00
Xổ số miễn góp — Bộ số 660 đã xổ trúng		
10891A	Ông Lê công Đình ở Cholon	500,00
12455A	— Quách Cư ở Binhdinh	500,00
8988A	— Lê ngọc Thanh ở Giadinh	200,00
14408A	— Đặng văn Phúc ở Langson	200,00
11379A	— Đinh Ban ở Faifoo	200,00
464	Phiếu 1.000\$00 — không được miễn góp vì chậm đóng tiền	

Số tiền hoàn vốn gấp bội cho phiếu số 5 về tháng mười lăm đã định là 5.000\$000 Kỳ xổ số sau nhằm vào ngày 29 octobre 1934

VỀ HÌNH

Truyền-thần giỏi nhất
Giá 2\$99 chiếu khách

BẢNG BÚT CHÌ HAY MỤC TÀU
Cỡ giấy 10150x60 (lớn hơn giá khác)

Các mẫu thuốc 5\$00, Sơn-râu 8\$00,
Vẽ áo mũ trao phục chỉ hay mực 8\$00,
Sơn-râu 18\$00, Mẫu thuốc 1\$00, Vẽ trông
người đủ các thứ như bên Tây 100\$00.

Chủ nhân đã học tại trường vẽ và đã làm
về nghề vẽ hơn 10 năm nay nên vẽ rất
giống, rất khéo và có cơ sở vững-vàng
khắp nước đều biết. (Không như những
hạng không học vẽ cũng mở hiệu rồi
đẩy ít học trò của Nhật-Nam nay tình
này mai tình khác để lừa người).

Gửi hàng theo cách linh hoá trao ngân
Thơ bình, mandat đề : « NHẬT-NAM
HOA-QUÁN, 101, HÀNG GAI, HANOI ».

CÁI HỘI THỮ NHẬT CỦA TÔI

Thưa nhỏ, cứ đến bữa ăn, là bất cứ bát gì, đĩa gì tôi cũng xin trộn hầu-lớn cả với cơm để sức bằng thìa, mà xin các độc giả nhớ cho, bao giờ thịt, cá cũng gấp đôi, gấp ba cơm, tôi mới chịu ăn. Chỉ vì cái cách ăn ấy mà nhà tôi thường bảo « thẳng bệ này, tất sau này sẽ làm một nhà hóa học đại tài! ». Tôi cũng tin thế. Nên ngay cái năm cụ bà làng tôi bắt đầu nhồi bầy nhồi ba bốn chữ « kinh tế khủng hoảng » vào những truyện bán tán, bán cừ, thì tôi, tôi cũng soay so bắt đầu làm kỹ sư, dù không có văn bằng: ngay năm ấy, tôi phát minh ra một cái « mỏ » ở sờ sờ ngay cổng làng tôi. Tôi tính dùng nó để làm phấn, nên định lập ra một công ty gọi là « công ty đánh răng, đánh mũ và đánh giấy thuê ». Như vậy, tôi ắt giữ được chân chuyên môn kỹ sư, không sợ ông kỹ sư có văn bằng nào cướp được sớt! Tôi chạy nhào-nhào đi rủ các anh em. Tôi cam đoan rằng cái lợi sẽ thu được không phải là nhỏ, vì như người tây kia, người ta có lập cái công ty rửa rửa như thế thì ít ra cũng phải có một cái vốn lớn, chứ như tôi tuyệt nhiên khác hẳn.

Thí dụ như muốn có thuốc đánh, tất nhiên họ phải mua, hoặc phải chế lấy, theo những bài na ná như :

- carbonate de chaux . . . 1k500
- carbonate de magnésic . 100gr
- essence de menthe . . . 100gr
- » de badiane . . . 100gr
- » de citron . . . 20gr
- » de girofle . . . 10gr
- carmin 2gr
- amoniaque 10gr

nghĩa là lời thôi hết chỗ nói, mà có khi lại đắt hơn thứ bán sẵn.

Công ty annam, tôi biết, không thể dùng những bài để kiếm mà khó theo ấy được. Vậy, tôi tính làm như sau này :

— Tôi cho người đi « nhặt » đá ở « mỏ » của tôi về, tán nhỏ, dầy lấy bột, rồi cứ một vốc bột đá ấy, tôi lấy rượu ngâm mấy nhánh « đại hội hương » phun vào. Tôi trộn đều lên, để khô, bỏ lọ kín, thế là thành phần đánh răng, — mỗi cân chỉ tốn mấy đồng xu, mà đánh được tới hàng nghìn cái răng của những khách đến thuê, vừa lớn, vừa nhỏ, vừa lành, vừa sứt. Nếu muốn cho có vệ sinh thì tôi theo phép khoa học, cho bột đá vào chảo sạch rang lên 15 phút để giết vi trùng trước, rồi mới phun rượu sau (phun bằng ống bơm nước hoa). Nếu khách ưa ngọt thì tôi cũng chiều được: chỉ việc trộn thêm đường cát trắng vào là xong.

Thứ thuốc đánh răng ấy rẻ gấp trăm lần thứ thuốc rẻ nhất của người Nhật vẫn bán cho ta.

Lại đến phần đánh giày, đánh mũ!

Thứ này lại càng rẻ hơn nữa, vì chỉ mất công mà thôi, còn nguyên liệu đều là cây nhà lá vườn cả. Như đánh răng thì tôi lấy chất bột đá hoa vào chum nước. Rồi tôi để (từ 1 đến 100 cho bột đá to có thì giờ chìm xuống đáy (1). Để 100 rồi, tôi sẽ ra hiệu cho thợ vật chum chất nước ở chum trên sang chum khác. Để cho lắng hẳn, tôi sẽ được ở dưới đáy một chất bột cực kỳ là nhỏ. Tôi cho chất nước trong đó đi, và gọt lấy bột ấy đóng vào lọ. Thế là tôi có phấn trắng sẵn rồi. Nay chỉ việc ngày hai buổi, nhè lúc nhà thối cơm, tôi tùy theo số mũ của khách đem đến ít hay nhiều mà đổ thêm nước vào nồi. Đợi cơm sôi, tôi chắt lấy nước cơm, đem ra nhào ầm với phần đá cho thành bùn, rồi thêm nước lã vào. Thế là thành thuốc đánh mũ, chỉ việc dùng bàn chải, vào lấy đánh cho khách mà thôi. Tôi chắc khách khó tính đến đâu cũng phải vừa lòng, vì tôi giữ chức « kỹ sư », thì tôi sẽ lựa những thứ đá trắng sạch, và thứ nước cơm không có lẫn gạo, hay tằm. Và đánh bằng thứ thuốc đáng lấy bằng sáng tạo ấy, lướt phấn sẽ rất trắng, không thối ra tay và không nứt nẻ như mũ của các cậu em, một vài cô bạn với, bán bột nào đó.

Nếu giầy, mũ sắc vàng, tôi đỡ công trộn đá hơn vì dùng thứ xanh cũng được. Cách làm cũng như tôi đã kể ở trên, nhưng tôi thêm tí đất vàng vào. Còn phần đen lại càng dễ làm lắm: trộn với ít nhỏ... thôi.

Cứ xem như vậy thì người dù không có học-thức cũng phải phục cái công-ty của tôi rất hợp-thời, có thể sống được.

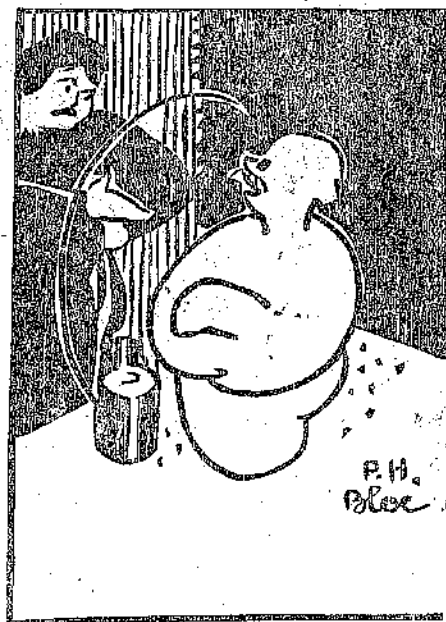
Nhất là các bạn tôi lại càng chịu cái tài tôi hơn nữa. Có lẽ phần vì thế, phần vì thấy lợi to, nên rủ ai, ai cũng nhận lời. Nhưng họ còn bắt ừc tôi phải nói rõ « mỏ » đá ở đâu mới chịu bỏ tiền ra chung với tôi. Biết chẳng nên dấu lâu những người mà tôi cho là đồng-chí ấy, tôi thật-thà nói toạc ngay ra :

Cái « mỏ » ấy chạy xuyên từ Nam tới Bắc Bắc - kỳ, qua Ninh-bình, Nam-dịnh, Phú-lý, Thương-tin, Ha-

1 Nếu khách nào muốn dùng mũ để thay giấy giáp thì tôi không cần lọc kỹ.

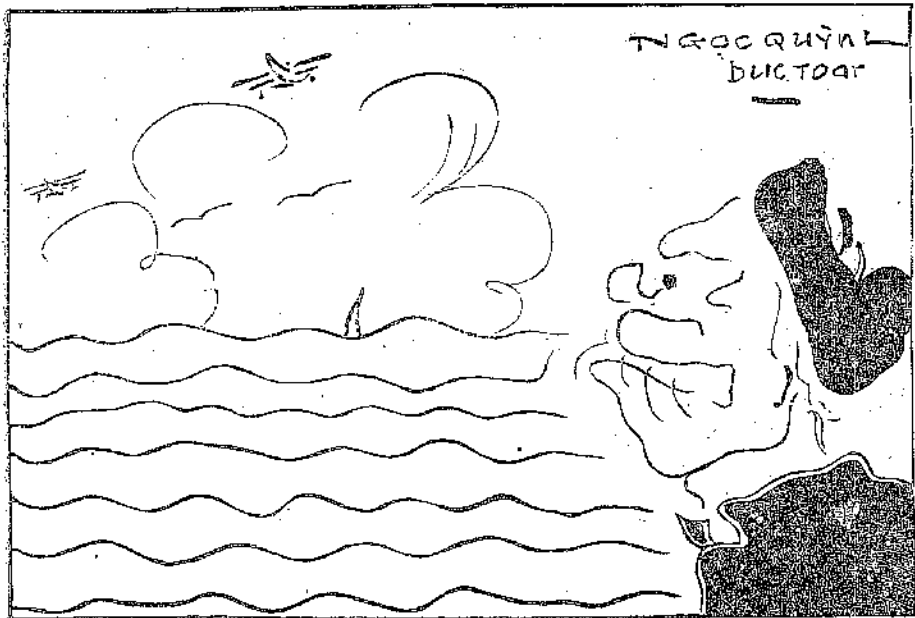

LÝ TOÉT ngâm thơ : Lơ thơ lơ liễu...

-- Ông cho tiền gạo chịu hôm qua.

LÝ TOÉT LO XA

— Cứ để yên « các cậu » bay ra tít ngoài khơi, đến lúc mỗi cánh thì bỏ bằm.

noi, Bắc-ninh,... tới Na-cham. Nó là lớp đá xanh lát đường sắt xe hỏa của nhà nước.

Chẳng rề ở đời chỉ thiệt những người thực-thà! Nghe tôi nói xong, ai nấy đều lắng cả ra: họ định cướp công-tim-tôi của tôi hay sao chẳng biết!

Cái số tôi là số trặc-trở, tôi vẫn tin vậy, nên tôi chẳng hề rủ-dé ai nữa. Ấy thế mà có kẻ vẫn không muốn để tôi yên: họ lại dọa « bỏ tù một xương » tôi nữa!

Thật là đau lòng cho tôi! « Công-ty annam phân nhiều chưa hợp đã au! »

Đáng phục thay người nào đã nói câu ấy!

CHANG XIII

ĐÃ XUẤT BẢN: Le Francais N° 2 ou les Fautes de francais expliquées

IN RẤT ĐẸP, BÌA HAI MÙI, GIÁ BÁN 0\$20. BAN GỒM VOI LE FRANCAIS N° 1 0\$35

NÊN CHÚ Ý: Các ngài mua đồng niên báo

Ami de la Jeunesse Studieuse

sẽ được biểu không quyền sách do. Giá đồng niên: 1\$30.

Báo quán: 12, Beauchamp, 12 - Hanoi

(Nhớ đính thêm 00\$5 tem để gửi quyền sách Le FRANCAIS N° 2 ou les FAUTES de FRANCAIS EXPLIQUÉES)

THUỐC NỖ HIỆU: **CHEDDITE**

dùng về việc bần mỗ, hang đá. Rẻ tiền, chắc-chắn, mạnh-mẽ

■ ■ ■

BÁN TẠI HÀNG

OMNIUM Indochinois

Xưởng chế tạo độc quyền ở Đông Pháp CỬA HỘI THUỐC NỖ: CHEDDITE

Xưởng chế tạo ở Phú-Xá - Bắc-Kỳ. Bường giấy: 5, Bd Bobillot à Hanoi - Giấy nói 73 Ở xa biên thư về thương lượng

Nhân Loại

RA ĐỜI

Tuần báo ra ngày thứ bảy từ 8 đến 16 trang lớn

MỖI SỐ 5 XU

Một năm 2\$50 - 6 tháng 1\$30

THƠ VÀ MANDAT XIN CỨT VỀ:
Ông Quản lý báo Nhân Loại
54, RICHAUD, 54 - HANOI

Hội chợ Hanoi

LẦN THỨ XII

Về phương-diện quảng-cáo không gì hiệu nghiệm bằng nhờ phông C. P.A. trần-thiết cửa hàng và trưng bày hàng-hóa.

Vì C.P.A. có những nhà chuyên-môn trông-nom—như ông Nguyễn-Cao-Luyện Kiến trúc-sư và hai ông Tô ngọc-Vân, Nguyễn-Cát-Tường.

Xin mời lại thương-lượng với M. Nguyễn trọng-Trạc.

Bureau PHONG-HÓA

Phong-Hóa Tuần báo

MUA BÁO KÈ TỪ 1 VÀ 15, VÀ PHẢI TRẢ TIỀN TRƯỚC. NGÂN PHIẾU XIN GỬI VỀ:
M. Ng. trường-Tam Directeur du P.H.

TOÀ SOẠN VÀ TRI-SỰ
Nº 1, Bº Carnot, Hanoi - Tél. 874

GIÁ BÁO

Trong nước, Ngoại quốc
Pháp và thuộc địa

Một năm.	3\$00	6\$50
Sáu tháng.	1.60	3.50

TRẦN-ĐÌNH-TRÚC

LUẬT-KHOA CỬ-NHÂN ĐẠI HỌC-ĐƯỜNG PARIS CỔ-VẤN-PHÁP-LUẬT

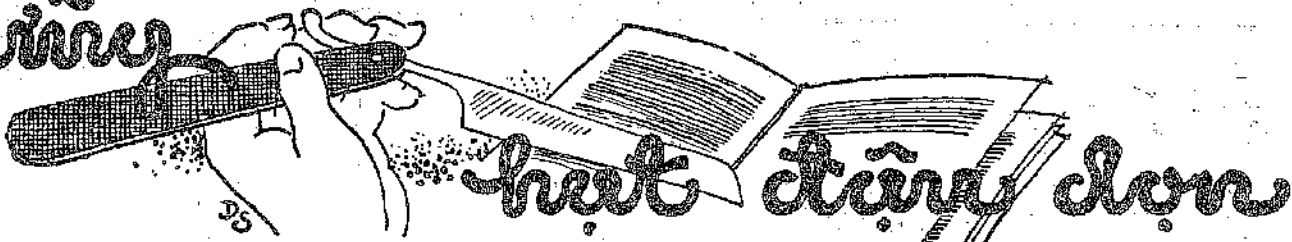
Số 5, Hàng Da cũ, Rue des Cuirs (cạnh bãi chợ Hàng Da, Hanoi)

Việc kiện tụng, đơn từ, hợp-đồng, văn tự Đòi nợ, chia của, lập hội buôn v. v.

Lệ hội pháp-luật: mỗi lượt 1 đồng Ở xa xin gửi mandat

(Buổi tối cũng tiếp từ 8 đến 9 giờ)

Uhuireu

Nói lạ!

Trong lá thư về Huế, bà Nhã-Khanh gửi cho bà Mãn-khanh (T. T. T. B. số 19) có câu:

Sao chị lại mỉm cười?

Nói lạ! Ở Hanoi mà trông thấy người đọc thư mỉm cười, mà lại mỉm cười trước khi đọc. Ý chừng bà Nhã-khanh thích chỉ về câu văn khôi-hài của bà mà mỉm cười, rồi tưởng lầm rằng bạn mỉm cười chằng. Câu văn buồn cười ấy như thế này:

— « Ăn cỗ » ở ngoài này cũng như ở trong ta gọi ăn giỗ, ăn kỵ... Nghĩa là ăn thừa người chết vậy.

Cái câu ấy kể cũng buồn

cười thật, vì ở ngoài Bắc này, chúng tôi có ăn cỗ, chằng hạn ăn cỗ cưới, ăn cỗ đám, ăn cỗ giỗ, ăn cỗ kỵ, hay là nói « ăn giỗ, ăn kỵ » cho gọn, nghĩa là người Annam ngoài Bắc chúng tôi cũng nói rủa rủa như người Annam trong Trung-kỳ.

Vậy độc-giã cổ mà mỉm cười với hai bà Nhã-khanh và Mãn-khanh. Còn lời thì xin thú thực tôi buồn lắm không cười được. Bà Nhã-khanh bằng lòng vậy.

Lời thôi lảm

Cũng trong lá thư ấy: ... nhưng tưởng cũng phải bịa đặt những truyện như thế mới tả nổi cái phép lịch

sự, lời thôi phiên phứt của người Bắc.

Rõ bà cũng lời thôi lảm. Làm gì có phép lịch sự của người Bắc, người Trung, người Nam? Chỉ có phép lịch sự của người Annam chúng mình, trừ ra có bà là chằng lịch sự tí nào, cứ bịa đặt mãi ra mà nói. Vả, thưa bà, bà chằng cần bịa đặt để loè bà con trong Trung-kỳ và bịp chúng tôi. Nhờ trời, trong bọn anh em chúng tôi ngoài ni cũng có người quê ở trong nó.

Nghĩa là gì?

Cũng số báo ấy, trong truyện « Đồi gió bụi » của Sơn-Ca tả thằng « Cheo-bèo »

Vả lại... thằng « Cheo-bèo » bị vứt ra giữa cõi đời, cũng như chiếc bè bị vứt ra giữa đại hải, nghĩa là nó không cha mẹ, không thân thích thì còn ai là người chịu khó « nhang đèn » khấn vái, để xin thánh cho nó một cái lên.

Nghĩa là chằng có nghĩa chi hết.

Con lợn nó kêu ra sao?

Cũng vẫn trong truyện ấy: Không hiểu ông tướng của tôi đã làm gì mà con vật (con lợn) khốn nạn kêu trời, kêu đất âm-ly cả lên.

Chắc nó kêu: « Ôi trời ơi! ôi đất ơi! thằng bé nó lòi dưới trời, để nay ông Sơn-Ca, Lưu-trọng-Lư tức Nhã-khanh tả chân, tôi bằng những lời văn ngớ ngẩn. »

Hai viên nào?

T. B. T. V. số 5255, trong bài « Một việc tham tang »: « Quan Công sứ liền gọi điện thoại sang trại khố xanh và quan phó giám binh Vergès biết và phải hai viên quan binh này ra rình bắt ở bàn giấy ông kiểm-học Phạm-vân-Thư. »

Hai quan binh này là ai với ai? Theo như câu đó thì một là quan phó giám binh Vergès, hai là cái trại khố xanh.

NHÁT ĐẠO CAO

Nghệ tiếng cộp vừa găm quanh đây, hai con hươu của ông Nguyễn-mạnh-Bồng sợ chạy tán loạn. Vây cộp đầu các hạn tin. họ.

HỘP THƯ

Bản báo vừa nhận một ngân-phiếu 1\$00 số 010. 507. 162 phát hành tại nhà Buu-diện Nguyễn-Sinh. Vay ngài nào ở Nguyễn-Sinh gửi ngân-phiếu ấy về giả tiền báo, xin cho biết tên để vào sổ, vì trong thư ký tên không rõ.

ĐAN BÀ ĐẸP TÂN THỜI AI CŨNG DUNG KEM PHÂN SÁP YA PHÔNG TOKALON

TOKALON

AGENTS MARON ROCHAT ET Cº 45 Bº GAMBETTA HANOI

MARON TOKALON PARIS. SOCIÉTÉ A. I. E. AFRIQUE 3 RUS RICHIER PARIS

Luyon

VIÊN-DÔNG-TÔN-TÍCH-HỘI

HỘI-TU-BÀN SEQUANAISE THANH-BA-LÊ-LẬP-NÊN
Công-ty vô danh hùn vốn 1.000.000 phôi-lãng một phần tư đã góp rồi

Hội đặt dưới quyền kiểm-soát của Chính-phủ Toàn-quyền Đông-Pháp
Đang-ba Hanoi số 419

GIÚP NGƯỜI ĐÈ DÀNH TIỀN

Tổng-ục ở Hanoi — 32, phố Paul-Bert — Giay nói số 892
Sở-Quản-Lý ở Saigon — 68, Bd. Charner — Giay nói số 1099

BẢNG XỔ SỐ HOÀN TIỀN THÁNG SEPTEMBRE 1934

Mở ngày thứ sáu 28 Septembre 1934, tại sở Quản-Lý ở số 68 Boulevard Charner, Saigon do ông Robert, Thanh-tra của hội Chủ-toạ cùng ông Nguyễn-chí-Tâm và Trần-dinh-Mẫn dự-toạ cùng trước mặt quan Kiểm-Soát của Chính-Phủ.

XỔ SỐ	SỐ PHIẾU BẢ TRÚNG	DANH SÁCH CÁC NGƯỜI TRÚNG SỐ
Lần mở trước trúng 5.000\$	24.352	Số này chưa phát hành
Lần mở thứ hai trúng: 1.000\$	560	Ông Xavier Matcapa, Descours et Cabaud, Haiphong, đã góp 70\$, trúng lĩnh về. 1.000\$00
	4.515	Ông Phan-châu-Du, Commis greffier Soctrang, đã góp 60\$ trúng lĩnh về. 1.000,00
	8.048	Ông Trần-văn-Chác, Sté Franco-Asiatique des Pétroles Saigon đã góp 8\$, trúng lĩnh về. 200,00
	9.095	Ông Nguyễn-ngọc-Lan, làm nhà giấy thép Kong (Laos) đã góp 35\$, trúng lĩnh về. 1.000,00
	12.081	Bà Hồng-thị-Le, P.T.T. ở Quang-Ngãi đã góp 5\$, trúng lĩnh về. 200,00
Lần mở thứ ba khỏi phải góp tiền	10.102	Ông Nguyễn-văn-Chi, 16 rue Richard Hanoi, đã góp 7\$50, trúng lĩnh về. 500,00
	19.732	Ông Nguyễn-huy-Đình, n° 95 Route Mandarine Hanoi, đã góp 2\$, trúng lĩnh về. 200,00
	21.968	Ông Nguyễn-văn-Tổn, làm ở A.F.I.M.A. Hanoi, đã góp 1\$, trúng lĩnh về. 200,00
	1.210-1	Ông Thái-sanh-Lau Saigon đã góp 14\$ trúng lĩnh phiếu miễn trừ 200\$, có thể bán lại ngay lấy. 105,60
	1.210-4	Ông Phạm-văn-Rong, 54 rue Jean Dupois Hanoi, đã góp 14\$ trúng lĩnh phiếu miễn trừ 200\$ có thể bán lại ngay lấy. 105,60
	4.347	4.347-A. — 4.347-B không được miễn trừ
	7.488	Ông Nguyễn-văn-Thái Saigon đã góp 20\$ trúng lĩnh phiếu miễn trừ 500\$, có thể bán lại ngay lấy. 258,00
	9.986	Ông Trần-Phác, thợ bạc Quang-Ngãi đã góp 6\$ trúng lĩnh phiếu miễn trừ 200\$, có thể bán lại ngay lấy. 102,40
	14.431	Không được miễn trừ
	16.158	Cô Nguyễn-thị-Bình, thợ ruyon Yên-Viên Baoninh đã góp 7\$50, trúng lĩnh phiếu miễn trừ 500\$, có thể bán lại ngay lấy. 258,00
18.258	Ông Nguyễn-văn-Đức, 6 rue des Graines Hanoi đã góp 2\$, trúng lĩnh phiếu miễn trừ 200\$, có thể bán lại ngay lấy. 100,80	
22.795	Phiếu này chưa phát hành	

Kỳ mở số sau định vào ngày thứ ba 30 Octobre 1934, hồi 10 giờ sáng tại sở tổng-ục ở số 32 Phố Paul Bert, Hanoi

Món tiền hoàn lại về cuộc xổ số to nhất kỳ tháng Oct. 1934 định là:
5.000\$ cho những phiếu 1000\$ vốn
2.500\$ " " 500\$ " "
1.000\$ " " 200\$ " "

SỮA NESTLÉ HIỆU CON CHIM

SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON
BAO THẦU CHO CHÍNH-PHỦ PHÁP

ĐỘC QUYỀN BÁN cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh và các nhà thương binh, vân vân
• ở Trung-kỳ, Bắc-kỳ và Cao-miên •

TẾT TRUNG THU

Không gì bằng mua « AUTOFORT » cho trẻ con chơi, vừa được khỏe mạnh lại nhanh nhẹn, bạo dạn. Bán tại nhà đóng đồ gỗ các kiểu tân thời

Phúc Long

(tức là nhà Phúc Thành cũ), ở 43, rue des Graines.

HANOI

GIÁ BÁN LẺ LÀ 3\$50 MỘT CHIẾC
BÁN BUÔN TỪ 10 CHIẾC GIỜ LÊN CÓ GIÁ RIÊNG

MỘT CÁCH LÀM CHO NGƯỜI MẠNH KHỎE LUÔN

Ăn uống ngon miệng dễ tiêu, biết đói, tức là trong người mạnh khỏe, vô bệnh. Năm mới các ngài thấy trong mình ăn không tiêu, hay là nôn ợ, đầy hơi, đau tức, đau bụng; các ngài nên mua ngay một lọ Gastrot 0\$40 ở hiệu thuốc tây VŨ-ĐỘ-THIN pha uống một cốc là khỏi ngay. Thuốc này mới phát minh, hợp với phả tạng người Annam, rất bổ cho bộ tiêu hóa, chữa được nhiều người khỏi bệnh dạ dày và đau bụng kinh niên.

chaussures D'ENFANTS

pratiques, confortables, hygiéniques pour marche - Été 1934 -
Fabrication à la machine.

VANTOAN

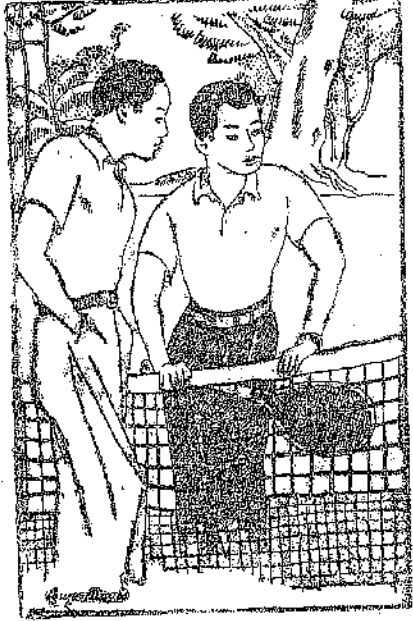
RUE DE LA SOIE
N° 95 - HANOI

Ai cũng có thể mua được áo Chemisette CU' CHUNG Vì bản-hiệu dệt lấy được nên chỉ bán có

0\$60
và
0\$80

CU' CHUNG

100, Rue du Coton, Hanoi

POUDRE STOMACHIQUE du SAINT ANDRÉ

là thuốc rất thần hiệu chữa các bệnh về dạ - dày.
Chữa được cả chứng đi táo. Không có vị gì độc,
===== uống lâu không hại, không quen. =====

Đây đây thực là thuốc - tiêu, uống bao giờ
===== cũng hiệu - nghiệm tức khắc =====

Cách uống: Một hay hai thìa café, hòa vào một ít nước,
uống trước bữa ăn, ai cũng uống được.

0\$85 MỘT LỌ

Độc quyền bán tại hiệu báo-chê **CHASSAGNE**
55, Phố Tràng - Tiên, 55 - HANOI